

DE WERKING VAN GODS GEEST DOOR HET WOORD IN DE ZIEL

Gods Woord de leidraad van ons leven;

En het verschil tussen wettisch en Evangelische gehoorzaamheid

Thomas Boston

Door

THOMAS BOSTON

Thomas Boston Sr. geboren Duns, 17 maart 1676;
bevestigd als predikant 21 september 1699 te Simprin; 1 mei 1707 te Ettrick;
overleden aldaar 20 mei 1732.

Dit alleen wil ik van u leren, hebt gij den Geest ontvangen uit de werken der wet, of uit de prediking, des geloofs? Galaten 3:2

Deze kerk van Galatië heeft de leer der zaligheid ontvangen van de apostelen van Christus. Maar wanneer, of door wiens bediening dit het eerst geschied is, is onzeker. Paulus reisde wel daarheen (Hand. 16: 6), maar werd op die tijd door de Heilige Geest verhinderd, daar het woord te prediken. Toch wordt in Handelingen 18 : 23 gezegd, *dat hij het gehele land van Galatië en Phrygië doorging, versterkende de discipelen.*

Ik zal voor de tijd, wanneer deze brief geschreven is, noch over andere omstandigheden spreken. Daarover kunt u de uitleggers nazien. Dit is zeker, dat de gemeenten op de tijd toen deze brief geschreven werd, van haar vorige vastheid en brandende genegenheid, - waardoor zij haar eigen ogen tevoren zouden uitgegraven en den apostel gegeven hebben, - waren afgevallen. (Gal. 4 : 15)

Er was nu een gehele omkering gekomen en daarom bestrafte hij hen in het eerste vers van dit hoofdstuk scherp en krachtig; en legde op hun consciëntie, dat zij zich door de valse leeraars hadden laten verleiden. Hun verderfelijke invloed noemt *hij een betovering*, wat zoveel wil zeggen als *een verleiding van zinnen*, door de dingen anders te doen schijnen als ze zijn. Zó erg verblindt de god dezer eeuw ons gemoed, door zichzelf en door zijn instrumenten. De zonden van de Galatiërs waren te groter, omdat zij een lieflijke, duidelijke en krachtige bediening van het Evangelie genoten hadden. Dit wordt aangewezen in het einde van dit eerste vers met deze woorden: *voor welkers ogen Jezus Christus is afgeschilderd geweest.*

Hierom beroept hij zich in het tweede vers op hun consciëntie, die (hoe droevig ook hun afwijking was) echter nog niet zonder indrukken was van het grote verschil tussen de vorige trouwe leraars en de valse apostelen die haar verleidden. Aan hen was de Geest meegedeeld onder de bediening van de eersten en niet onder de bediening van de laatste. Daarom beroept Paulus zich op een getuigenis van hun eigen consciëntie. En om hen dieper te overtuigen vernedert hij zichzelf, gewillig zijnde om van hén te leren en beter onderricht te worden.

Tot verklaring van de tekstwoorden zal ik enkele vragen voorstellen en beantwoorden.

Eerste vraag: Wat zijn de werken der wet daar de tekst van spreekt?

1. De ceremoniële instellingen, voorheen reeds afgeschaft, maar nu door de valse apostelen weer ingevoerd en voorgesteld onder een vorm die het meest ingang kon vinden. (Hoofdstuk 4 : 9, 10 en 5 : 1, 2, 3) . Dit was een zeer gepast hulpmiddel om het vlees te begunstigen en verdrukkingen te ontgaan, onder de schone schijn van godsdienst en nuttigheid, ten opzicht van de conditie van de kerk in die tijd. Het samenleven met de Joden schenen deze dingen te vereisen (Gal. 6 : 12).
2. 't Is meer dan waarschijnlijk, dat sommige stukken van eigenwillige godsdienst en gehoorzaamheid aan menselijke overleveringen hier ook moeten verstaan worden. Want de valse apostelen waren druk bezig dergelijke dingen in te voeren en staande te houden. Col. 2:20. *Indien gij dan met Christus de eerste beginselen der wereld zijt afgestorven, wat wordt gij, alsof gij in de wereld leeft, met inzettingen belast?* En deze dwaling sleepte anderen met zich. Want de eerste afwijking van de oorspronkelijke instelling voert anderen met zich.
3. Alle zedelijke werken, van welk soort die ook mogen zijn, als die in het stuk van rechtvaardigmaking *tot onze gerechtigheid* gesteld worden, - hetzij in het geheel of ten dele - óf als men daarop steunt, hoe fijn dat ook zou mogen toegaan. Geen

gewicht kan er op iets gelegd worden, dan op Christus alleen, Die het vaste Fundament en de Hoeksteen is. Anders wordt de verzoening door Zijn bloed tekort gedaan. (Rom. 8 : 19, 20, 21; Gal. 2 : 16 en 5 : 4)

4. Hieronder moet men verstaan, al wat gedaan wordt uit eigen kracht en niet door de Geest van Christus. Zeker als het onder een schijn van geloof voorkomt is het bedriegelijk. Want gelijk de werken naar de wet, een evangelische gehoorzaamheid zijn, als die door het geloof in Christus gedaan worden, zo is ook het geloof, als het uit onze ingewanden gesponnen wordt, geen waar geloof maar vrucht van overspel, ontvangen uit de wet. Niets is Gode aangenaam, dan de vrucht van Zijn Eigen Geest. (Gal. II : 20 ; Joh. 15 : 5)

Tweede vraag: *Wat wordt er verstaan door de prediking des geloofs?*

Antwoord. Sommigen vertalen het: de prediking van *de leer* des geloofs; de zin is dezelfde. Wij verstaan erdoor, niet alleen de zuivere apostolische leer, onderscheid makende tussen de wet en het Evangelie, en de aangename evangelische onderwijzing door het woord, maar ook de medewerkende invloeden van de Geest, lerende en werkende het geloof, door Wie dit verzegeld wordt. Nog meer bijzonder geeft deze uitdrukking te kennen:

- (1) Hun opdracht als zijnde inderdaad apostelen. *En hoe zullen zij in Hem geloven, van Welke zij niet gehoord hebben?* Rom. 10 : 14. Hierdoor werden de valse apostelen stilzwijgend ontdekt.
- (2) Dat, al wat zij leerden van de grote verborgenheden der zaligheid, inderdaad een boodschap van de Heere was, die zij van Hem ontvangen hadden. Als deze verworpen wordt, is het een verwerpen van de Heere Zelf, (1 Joh. 4 : 6, zie 1 Kor. 2 : 13)
- (3) Des Heeren gunstige tegenwoordigheid ligt daar ook inbegrepen, hen zegenende door hen het woord te laten verkondigen, en daardoor hen te bidden, zich met God te verzoenen. (2 Kor. 5 : 20). Want indien des Heeren Geest (in het woord) door zijn apostelen niet gesproken had, dan zou het geen prediking des geloofs geweest zijn. Hoe groot dan is het heil en hoeveel zijn de zegeningen van de kerk als die beide, woord en Geest gepaard gaan! (2 Kor. 3 : 6) Maar o welk een slag is het, als die beste dingen bedorven worden!

Derde vraag: *Wat moeten wij verstaan door het ontvangen van de Geest?*

Antwoord.

1. Hier kan onder begrepen zijn dat zij geheel andere zaken ontvangen hadden, dan waarop de valse apostelen zich verhieven, zoals: kennis, welsprekendheid, en een schone gedaante van Godvruchtigheid, (2 Kor. 13 : 2, Col. 2 : 23), zonder echter de Geest deelachtig te zijn.
2. Hier moeten geen voorbijgaande bewegingen van Gods Geest (hoe groot die ook zouden mogen zijn) zoals Bileam die deelachtig was, door verstaan worden. Ook die smaak in Gods woord door de Geest. (Hebr. 6:4) Maar hierdoor moeten wij verstaan *de Geest van Christus als wonende in de zielen* (1 Kor. 3 : 16 en 6:19).
3. Moeten wij hierdoor verstaan al de genadegaven van de Geest, volgende op die inwoning, (2 Petrus 1 : 5, 6) en de vruchten van de Geest hetzij gewone, hetzij de buitengewone, - ordinaire of extra-ordinaire - die in die tijd zeer overvloedig waren. (Gal. 5 : 22, Joh. 7 : 39, Hand. 19 : 2)

Vierde vraag: *Welke doel heeft de apostel, dat hij bij wijze van ondervraging spreekt?*

Antwoord.

1. De apostel drukt zó de kracht en het bewijs van de waarheid beter uit; waaraan hun eigen consciëntie getuigenis moest geven.
2. Hieruit blijkt hun verharding door de Heiligen Geest zó te weerstaan. (Gal. 3 : 1)
3. Deze wijze van vragen was zeer geschikt om hen te ontroeren en wakker te maken, en om hun consciëntie tot een antwoord op te wekken. In Galaten 4 : 16 laat hij het ook aan hun eigen consciëntie over, te antwoorden; zo ook hier.
Dit dan in het kort tot verklaring van de tekst.

1ste LERING.

De eerste lering die wij uit onze tekst trekken en die in dit eerste stuk verhandeld wordt, is: ***dat de Heere de invloeden en weldaden van de verlossing meedeelt door het kanaal of middel van Zijn woord zonder daar enige nieuwe openbaring bij te doen tot vermindering, verkering of verandering van Zijn woord.***

Deze lering vinden wij zonneklaar in onze tekst, waar de Geest gezegd wordt, ontvangen te zijn uit *de prediking des geloofs*. Op welke wijze een christen zich oefent in het woord, het blijft altijd hetzelfde of middel waardoor de invloeden van de Geest tot de ziel neervloeien. Hetzij dat het woord gelezen wordt, Deut. 6 : 7, Joh. 6 : 39, hetzij gemediteerd Psalm 1 : 2, 1 Tim. 4 : 15, Ps. 119 : 97; hetzij daarover tezamen gesproken wordt, Lukas 24: 32. Hetzij het een voorwerp van ons gebed is, Ps. 119 : 45. Hetzij het gebruikt wordt als een toetssteen om onszelf te onderzoeken, 2 Kor. 13 : 5, Ps. 4 : 4. Hetzij het aangehoord wordt onder de zuivere prediking, Rom. 10 : 13. *Want al die de Naam des Heeren zal aanroepen, zal behouden worden.*

Tot bevestiging van deze lering kunnen de volgende teksten, die hetzelfde inhouden, nagezien worden: Jes. 8 : 20; 1 Kor. 2 : 2, 4 en 15 : 3, 4; 1 Joh. 1 : 2. Ik zal daar nu niets uit aandringen, omdat hierna sommige dingen daartoe aanleiding geven zullen.

Tot verklaring van deze lering en om een vast fundament voor onze volgende verhandeling te leggen, zal ik deze *stellingen* vooraf geven.

1. In de eerste eeuwen van de wereld tot op de tijd van Mozes, geschiedde de mededeling van de invloeden van de Geest niet door enig geschreven woord (er was nog geen gedeelte van de Schrift beschreven) maar door meer onmiddellijke openbaringen in dromen, gezichten en liefelijke aanspraken, en door verschijningen van de Heere in een menselijke gedaante, als voorspellingen van Zijn toekomstige menswording Gen. 15 : 12, 13, 18. Het kanaal of middel van mededeling was echter hetzelfde, namelijk des Heeren woord, alhoewel toen nog onbeschreven.
2. Hoewel die genoeg waren, terwijl de kerk nog in weinig huisgezinnen besloten was, waren zij aan alle personen in die kerk niet zo algemeen, maar de Heere wilde hen opvoeden en laten onderwijzen door de Patriarchen, en door dat middel de zegeningen van het verbond hen meedelen. Zo wordt ons van die eerste tijden af, die gezegende instelling aanbevolen. Zij hadden allen zulke onmiddellijke openbaringen niet. Abraham was een profeet en daarin gesteld boven anderen die wel de wortel van de zaak in zich mochten hebben. Gen. 8:17, 18, 19. En in de volgende tijden werd de noodzakelijkheid van deze ordonnantie meer duidelijk.
3. Hoewel de openbaringen aan Mozes, (de eerste die door ingeving geschreven heeft) niet medegedeeld waren door enig beschreven middel, nochtans zijn er zulke zekere bewijzen in zijn boeken, dat al de volgende openbaringen hoofdzakelijk, zo veel de stof van de leer aangaat, daarin begrepen zijn, en

daarvan kunnen afgeleid worden. Ja wij hebben de korte inhoud van het gehele Evangelie in Gen. 3 : 15, welke belofte door het ganse woord verder uitgebreid is. En de Heere Jezus getuigt Johannes 5 : 45, 46, 47, dat Mozes van Hem geschreven heeft. Hij heldert zelfs de opstanding van de doden op, als zijnde beschreven door Mozes. Matth. 22 : 31, 32, vergeleken met Exod. 3 : 6.

4. Hierom is alles, wat door de heilige schrijvers naderhand daarbij gekomen is, niet alleen gelijkmatig met Mozes (zijnde dezelfde leer, maar verder uitgebreid) maar ook komen al de feiten overeen. Want de volgende schrijvers hebben altijd acht geslagen op de voorgaande en op hun fundament gebouwd. En in het slot van het Oude Testament, (Mal. 4 : 4) wordt gezegd: *Gedenkt der wet van Mozes Mijn knecht, die Ik hem bevolen heb op Horeb aan gans Israël, der inzettingen en rechten.* Hier is een veronderstelling van het geheel onder het gezag van de wet van Mozes, zijnde de leer van de zaligheid, gepast naar die bedeling, en in overeenstemming met al de profeten geleerd. Deze is volgens Deut. 18 : 18, die leer, welke in een gedurige overgang zou geleerd worden, tot de verschijning van de Heere Jezus de grote Profeet. (zie ook Hebr. 3, enz.) Ook onder het Nieuwe Testament is de leer in alle gelegenheden bewezen uit het Oude Testament; Matth. 13 : 13, 14, Lukas 24 : 25, 26. Daarom zodra het woord was beschreven, hadden wij een *beschreven toetssteen*, waaraan de geesten te beproeven en de personen, leerlingen en praktijken te toetsen waren.
5. Voordat de regel volkomen was, lezen we ook in het Nieuwe Testament, nog van verrukkende gezichten en stemmen (als Handel. 9 : 2 en 10 : 9, 10, Openb. 1 : 10). Echter nu de beschreven regel volkomen is, hebben wij op zulke dingen niet te wachten, maar te rusten op het vaste woord van de profetieën, volgens 2 Petrus 1:19. *Wij hebben het profetische woord dat zeer vast is, en gij doet wèl dat gij daarop acht hebt, als op een licht schijnende in een duistere plaats, totdat de dag aanlichte en de morgenster opga in uw harten.*
Over dit woord kunnen deze weinige bijzonderheden dienstig tot ons oogmerk opgemerkt worden:
 - (1) Dit vaste woord van de profetieën alleen is ons licht, en al wat buiten dit als licht voorkomt is inderdaad maar duisternis, Jes. 8 : 20.
 - (2) Dit licht is genoeg en verordineerd om ons tot op het einde van onze reis te besturen. Ps. 119 : 9, 105. Evenals de wolkkolom (daar deze tekst, 2 Petrus 1:19 op zinspeelt) de weg aan Israël aanwees, totdat het Kanaän bereikte, zo doet het woord des Heeren aan ons. Alle andere lichten zouden hen verleiden en tot verderf geweest zijn.
 - (3) Niets dan het licht van de heerlijkheid kan op dit licht van de profetieën volgen: Als de dag aanlicht en de morgenster in het hart opgaat, worden die alleen van het licht van deze heerlijkheid beschenen, Openb. 21 : 22, 23 en 22 : 5. 4. Daarom gezichten, stemmen en dromen zijn de grond niet daar wij op bouwen moeten, en wij mogen daar niet van afhangen. Zeker, geen van onze gezichten of stemmen die wij zouden kunnen horen, mogen vergeleken worden met hetgeen in Matth. 17 : 1, 2, 3, verhaalt wordt van de verandering van Jezus Christus van gedaante, en de stem van de hemel, zeggende vers 5: *Deze is Mijn geliefden Zoon in de welke Ik Mijn welbehagen heb;* daar deze tekst 2 Petrus 1 : 19 op ziet. En zelfs worden wij door deze stem, sprekende uit de hemel gewezen tot Gods stem sprekende in de schriften om alleen en geheel te rusten op dit zeer vaste woord van de profetieën.
6. Deze lering moet, zo niet verstaan worden, alsof alle invloed van Gods Geest medegedeeld worden door bijzondere uitdrukkingen of teksten van de Schrift,

hoewel het meermaals en gewoonlijk geschiedt. Want soms worden zij ook ontvangen door het licht Gods schijnende op schriftuurlijke waarheden, zonder betrekking tot bijzondere teksten. Doch de inhoud ervan moet evenwel schriftuurlijk zijn. En over die waarheden verder nagedacht zijnde, zal iemand die geoefende zinnen heeft, deze onderzoeken op een of meer plaatsen van de Schrift. Ja de zaak die men zich voorstelt kan door de Geest bestraald worden voordat ze vervuld wordt; voorbeeld: de menswording en het lijden van Christus, de dood, het oordeel, enz. en andere schriftuurplaatsen daartoe dienende worden naderhand verklaard. Maar aan de andere zijde en ook dikwijls, ademt des Heeren Geest eerst op enig bijzonder woord, en dan leidt Hij toepasselijk de zaken daarvan af. Of beter gezegd, Hij doet zien dat die zaken daarin opgesloten zijn. De Heilige Israëls moet geen perk gesteld worden, Zijn wegen en wijzen zijn verscheiden, maar allen dienende tot hetzelfde doel. Hetzij een geoefende ziel geleid wordt van het woord tot de zaken die daarin begrepen zijn, hetzij dat zij door deze teruggebracht wordt tot het woord. En hoewel hier zelfs bij dezelfde persoon een verschil op verscheiden tijden gevonden wordt, blijft echter het fundament hetzelfde, als maar de leiding van de Heilige Geest en de bevestiging door het woord onafscheidelijk tezamen gaan.

7. De ontdekkingen over zaken, die de Heere wat overvloediger aan sommigen van Zijn heiligen geeft, opzicht hebbende op de uitslag van hetgeen zij doen of voornemen, gelijk Ps. 25 : 14, Joh. 16 : 13, zijn geen nieuwe toevoegingen tot het woord, maar verklaringen ervan tot de bijzondere zaken, die in het woord vermeld zijn, en die zonder die ontdekkingen niet gezien worden. Bijvoorbeeld één of meer van de beloften in Psalm 91, zoals verlossing van pestilentie of andere gevaren, ... als die op het hart van een geoefend mens gebracht worden met betrekking op zijn bijzondere omstandigheden, dan is er geen sprake van toedoen tot het woord, alleen worden de beloften door de Heilige Geest toegepast, volgens hun oogmerk, en bedoeling. Maar hier moet veel voorzichtigheid gebruikt worden met een heilige vrees om niet te dwalen. Er moet plaats gelaten worden én voor nader ontdekkingen, én voor verbetering van hetgeen kan over geslagen zijn, door de inmenging van onze redeneringen, die ons verblinden als wij daaraan toegeven. *Uw gebod is zeer wijd, wie kan dat afmeten?* Ps. 119 : 96.
8. Om de bestralingen van de Heilige Geest over des Heeren woord op te helderen, vind ik, dat in de schrift dikwijls gezinspeeld wordt op het licht van de zon zoals in Mal. 4 : 2. *Ulieden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der Gerechtigheid opgaan, en daar zal genezing zijn onder Zijn vleugelen.* 2 Kor. 4 : 6. *Want God, Die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is degene die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting van de kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus.* Ook in Ef. 5 : 13, 14, Jer. 9 : 2 en meer dergelijke plaatsen. Waarvan wij de volgende opmerkingen kunnen inzamelen om ons oogmerk op te klaren.

Vooraf wordt verondersteld:

- (1) Dat de ganse wil van God omtrent onze zaligheid in het woord ontdekt is. Evenals iets waar de zon op schijnt, ... voordat ze erop schijnt, is het wel aanwezig, maar ontvangt het geen warmte tot vruchtbaarheid.
- (2) Dat het nodig is ogen te ontvangen om te zien en te verstaan. Het sterkste zonlicht kan aan een blinde niets ontdekken. Dit vooruit gesteld zijnde, is in het zonlicht, op te merken:
 - klare helderheid, het bereik van onze door kunst gemaakte lichten van kaars of lamp ver te boven gaande, die hierbij maar duisternis zijn.

- Heerlijkheid en majesteit, dewijl hij als een bruidegom uit zijn kamer gaat Ps. 19 : 5.
- Liefelijke aangenaamheid. Bliksemstralen hebben wel klaarheid, maar zij zijn verschrikkend.
- Verkwikkende warmte over de gewassen, ja over de hele aarde.
- Vruchtbaarmakende kracht, bijzonder als het met tijdige regen vergezeld is.
- Dit alles kan terecht toegepast worden op de invloed van de Geest, openende de schriftuurlijke waarheden, verkwikkende de ziel, haar ontdekkende een Goddelijke heerlijkheid en koesterend Zijn eigen werk in haar; echter zonder de openbaring van enige nieuwe leer. 1 Kor. 2 : 9, 10, 11, 12, 2 Kor. 9 : 18, Jes. 2 : 5.

Nu gaan wij over tot *de bevestiging van deze lering door de volgende bewijzen, of gronden.*

1. Al de bewijsredenen, waardoor de volmaaktheid van de heilige schrift beweerd wordt, die bewijzen ook onze leer. Want zowel als een nieuwe openbaring, of iets dat maar in het minst strekt om het woord te verminderen, of te veranderen, niet samen gaan kan met zijn volkomenheid, zo kan die ook niet bestaan met de leer die wij beweren. De lage en kleinerende uitdrukkingen over de bijbel, zoals: een dode letter; beginselen voor kinderen, en dergelijke, die de geestdrijvers gebruiken komen overeen met de Papisten, Socinianen en andere afvalligen. Die tonen overvloedig, dat zij niet oprecht deze volmaaktheid erkennen, die de schriftuur nochtans klaar verzekert, en die onze Godgeleerden overvloedig in hun geschriften bewijzen; die daarover nagezien kunnen worden. Zie ook Ps. 19 :7, 8, 9, 10, Ps. 119, 2 Tim. 3 : 15.
2. Het tweede bewijs kunnen wij nemen van het absolute verbod dat wij in het woord vinden, waardoor het toedoen of afdoen onder de zwaarste bedreigingen verboden is, bijzonder Openbaring 22:18, 19, waar besloten wordt: *Want ik betuig aan een iegelijk die de woorden van de profetie dezès boeks hoort, indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal hem toedoen de plagen die in dit boek geschreven zijn. En indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en uit hetgeen in dit boek geschreven is.* Dit bewijst niet alleen klaar de waarheid van onze lering, maar het geeft ons ook het juiste kenteken van al degenen, die nieuwe openbaringen voorgeven, waardoor zij al deze vloeken op zich halen, en onder hun getal moeten gesteld worden. Over welke uitnemende hoogte van geestelijkheid deze ook roemen, zulke verheffingen zijn zeker het uitwerksel van verwaande geesten, onder welk schoonschijnend bedeksel zij zich laten bedriegen, 2 Kor. 2 :4. En als het door een bijzondere barmhartigheid Gods niet verhinderd wordt, zal een zoveel dieper inzinken in het verderf, hun uiteinde zijn.
3. Al die uitdrukkingen welke ons aan deze regel verbinden, en alle leringen en praktijken die ons aan die toetsteen bevelen te toetsen, bewijzen ten volle de zekere vastheid van onze leer. Ik zal er maar twee of drie aanwijzen, namelijk: Jesaja 8 : 20 en Hand. 17 : 11, 2 Petrus 1 :19. Hierin ziet men de zekere proefsteen, en de onfeilbare regel daar de geesten aan moeten beproefd worden; Gal. 1 : 7, 8, 9 en 1 Joh. 4 : 1. En als zij daarvan afwijken moeten zij met verfoeiing verworpen worden. Wat voor plaats wordt er dan overgelaten voor nieuwe openbaringen? Als die van de Heere zijn, zijn zij vast en zeker, en dan moeten wij ook op iets anders dan het woord acht geven. En dan zullen wij

eindelijk door de bedriegerijen, en fantasieën van ieder die zulke nieuwe openbaringen voorgeeft (hoewel noch met zichzelf en nog minder met de waarheid overeenkomende) rondom gevoerd worden. Het is wel op te merken, dat dezulken tot de ergste en grofste dwalingen, strijdende tegen de klare letter van het woord en tot de verfoeilijkste praktijken vervallen, waaraan God sommigen van hen rechtvaardig overgeeft, Gal. 5 : 19. *De werken des vleses nu zijn openbaar, welke zijn: overspel, hoererij, onreinheid, ontuchtigheid.* En 2 Thess. 2 : 11, 12. *En daarom zal hen God zenden een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven, opdat zij veroordeeld worden die de waarheid niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid.* Dit is een gedeelte van de rechtvaardige uitvoering van die voorgemelde vloeken, en een vreselijke waarschuwing om geen uitstappen te doen, maar zich vast te houden aan het woord.

4. De waarheid van onze leer wordt ook verder bewezen uit het doel van het woord, hetzij gelezen, overdacht of gepredikt, hetwelk strekt om een licht en een lantaarn te zijn op onze weg, om de mensen Gods volmaakt voor te stellen, en het lichaam van Christus op te bouwen, *totdat wij allen zullen komen tot een volkomen man, tot de mate van de grote der volheid van Christus*, Ps. 119 :105, 2 Tim. 3 : 15, 16, Ef. 4 :12, 13. Tot dat doel is het woord geordineerd.

Om dit te sterker aan te dringen, kunnen wij aanmerken:

- (1) Dat dit middel en geen ander, van de Heere tot dit doel, door de invloeden Zijner genade is geordineerd, zoals uit de aangevoerde plaatsen blijkt. Wij lezen van geen ander, ja wij worden uitdrukkelijk verboden enige opmerkingen op iets anders te hebben. Jes. 8 :20.
 - (2) Dat door des Heeren zegen dit middel tot al die doeleinden genoeg is, hebbende niet alleen die bekwaamheid uit kracht van des Heeren ordinantie, - zoals de koperen slang, - maar ook uitnemende hoedanigheden binnen zich, overeenkomstig het doel waartoe het gegeven is. Joh. 3 : 14, Ps. 119, 130, Ps. 19 : 8, 9. Hierom kan er geen plaats over blijven voor openbaringen buiten de schrift, of voor iets dat van deze volmaaktste regel afwijkt.
5. De ondervinding van de wolk van getuigen in Hebreëen 11 en 12 : 1, en van de heiligen in alle eeuwen, zowel van het Oude, als het Nieuwe Testament, stelt dit buiten twijfel, zodra er een gedeelte van het woord beschreven was. Vraagt de ondervinding van alle tijden en u zult vinden dat zij allen op dit fundament van de apostelen en profeten gebouwd hebben, *strijdende door geloof en rustende op des Heeren getuigenis in Zijn woord.* Ef. 2 : 20, 2 Tim. 4 : 7, 8, 2 Thess. 1 : 10. Er kan ook geen ander fundament gelegd worden. Indien de profeten en de apostelen, ja ook de Heere Jezus (zelfs vóór de volmaking van die regel) hun leerlingen gefundeerd hebben op hetgeen geschreven was, hoeveel temeer moeten wij nu de regel van Gods openbaring volkomen is, vrezen het minste maar daarvan af te wijken. Tot zover over het bewijs.

Tot verdediging van onze leer zullen wij nu in de eerste *plaats sommige tegenwerpingen* afwenden, die betrekking hebben op onze bevindelijke godsdienst en op de Godzaligen.

1. Tegenwerping.

Dat hetgeen men als een zeldzaam werk van de Geest aanziet, wel kan vloeien uit natuurlijke oorzaken, en een gunstig karakter, of op zijn best uit de vrije wil geholpen met hulp van het woord, zoals de Arminianen erkennen.

Daarop antwoorden wij dat, er in zulke en dergelijke tegenwerpingen weinig kracht is, wij echter deze in overweging nemen, niet alleen omdat de verdorven natuur geneigd is te kleven aan alles, dat veroordelen tegen de godsdienst koesteren kan; maar ook omdat een geoefende ziel niet licht van deze kwelling ontslagen wordt. Wij zullen dan trachten te beweren, dat er een bovennatuurlijk werk van de Geest door het woord, plaats heeft, in de zalige verandering die door de ware godsdienst op de zielen, hetzij in haar eerste bekering, hetzij in de voortgang. Dit blijkt uit deze volgende zaken.

1. Uit de grootheid van die verandering. Overweeg eens de uitdrukkingen van de schrift, als zij van die verandering spreekt als van *een schepping*, 2 Kor. 4 : 6, Ef. 2 :10, een indruk van het beeld des Heeren in plaats van dat des satans, *waardoor men de Goddelijke natuur deelachtig wordt*. 2 Petrus 1:4, zover als onze onvolmaakte en zondige staat kan toelaten. Of, *een geestelijke opstanding*, Ef. 2 :1. Andere uitdrukkingen gaan wij voorbij. Waaruit wij de volgende opmerkingen tot ons oogmerk noemen.
 - (1) Deze en dergelijke uitdrukkingen geven te kennen een werking van almacht die te boven gaat het vermogen van al wat geschapen is, wat onbetwistbaar is.
 - (2) Deze uitdrukkingen worden in het stuk van de bekering in de volle zin van 't woord gebruikt.
 - (3) Nog verhevener uitdrukkingen worden hieromtrent gebruikt in Eféze 1 :19, 20 en 3 :18, 19, 20, waar zeker een bovennatuurlijk werk moet toegestaan worden, of anders nergens. Want al de uitdrukkingen die wij kunnen wensen, en in de schrift gebruikt worden, vinden wij daar neer gesteld. En men zou dan de eerste schepping met evenveel reden aan een natuurlijke oorzaak, een wondervol temperament, of vrije wil kunnen toeschrijven, als de tweede.

2. De tegenkating tegen alles wat uit die verandering van de verdorven mens voorkomt, betoogt duidelijk dat het niet uit de mens zelf is. Overweeg eens deze schriftuurlijke uitdrukkingen: *hoe verschillend is licht en duisternis*, Ef. 4 : 19, 5 : 8. *Hoe strijdig het bedenken des vleses is, ja, vijandschap is tegen God*, Rom. 8 :7, en daartegenover *een hart wat de goede en welbehaaglijke wille Gods beproeft, ja vermaak daarin stelt*, Rom. 12 :2. Hoe gekant zijn wolf en het lam, de luipaard en de geitenbok! Jes. 11:6. Voeg hierbij die grote invloed van sterkte en list van de duivel, en zijn instrumenten; allen spannen samen om ons te verderven. Hos. 13 : 9; 1 Petrus 5 : 8. Waaruit onderstaande gevolgen klaar zijn:
 - Dat er niets in onszelf is om de nieuwe natuur te bevorderen, maar alles strekt tot verhindering. Ja zelfs de gelovigen kunnen niets uit zichzelf. Jes. 10 : 23; 2 Kor. 3 : 5, Joh. 15 : 5. Veel minder eer zij bekeerd waren.
 - Dat beide het begin en iedere stap van voortgang van de Heere is.
 - Dat dit geschiedt op een krachtdadige en heerlijke wijze, door onze sterke vijanden van binnen en van buiten te overwinnen.

3. Een derde bewijs waaruit gezien wordt dat de oude natuur geen nieuwe mens kan voortbrengen, is, dat de Goddelijke kracht in zulke omstandigheden aan de ziel toegezonden wordt. Daaruit kan bespeurd worden van Wie zij komt. Zoals wanneer de ziel tot de uiterste verlegenheid, hetzij in haar eerste bekering of in haar voortgang gekomen is, Hand. 2 : 37, 16 : 27; Ps. 13 : 3; 30 : 1, 2, 3. Wanneer haar vijanden allersterkst zijn, Ps. 73 :12, 13, 14; Ps. 17 : 7, 8, 9. Wanneer de verwachting zeer klein geworden en meestal vergaan is, Jes. 59 : 16. Hieruit zien wij, dat de loop van des Heeren bijzondere voorzienigheid zo beschikt wordt, dat er geen schijn gegeven wordt om aan zijn eigen netten te roken, daar onze

hovaardige natuur zo sterk toegenegen is. Maar allen roem wordt uitgesloten. Zodat, iets aan de natuur toe te schrijven, een verkeerde en openbare tegenspraak is én tegen het woord, én tegen de gedurige weg van de voorzienigheid Gods over Zijn kinderen, die zulke hovaardige gedachten verfoeien.

4. De kracht van God Geest blijkt ook uit de schielijke voortgang van het werk. Als de Heere begint te werken, en Zijn grote kracht gaat vertonen; ... ofschoon de uitgestelde hoop het hart misschien al een geruime tijd gekrenkt had, Ps. 40 : 1, 2, 3, gaat het werk nu zo voorspoedig, dat de ziel dikwijls denkt, dat zij er binnenkort door zal zijn. Maar bij verdere ervaring vindt zij dat het bij trappen moet gevorderd worden, en in een weg van strijd. Echter zo, dat als de zwaarte op het hoogste komt, het op de berg des Heeren voorzien zal worden en dat Hij, Die tot aan de geboorte brengt, kracht zal geven om te baren. Hos. 6 :2, 3; 2 Tim. 4 : 7. Op zulke tijden wordt er zeer veel tegelijk uitgericht, evenals in het delen van de roef, Ps. 119 : 162, na een gewonnen veldslag, wanneer de soldaten in weinig uren rijker worden, als anders door een langduriger arbeid. En hoewel dit de oorlog niet eindigt, maar dat er nog veel strijd te leveren overblijft, zal de hand des Heeren in dit bovennatuurlijk werk, klaar openbaar worden in zulke plasregens van zegeningen neer te doen storten.

2. Tegenwerping.

Het werk van de Geest in de ziel is door verscheiden mensen, waarvan sommige geleerden zijn, als iets verkeerd afgemaakt; en de personen geschat als onderhevig aan verveling, aandoening en verbeeldingen, soms zwaarmoedig zijnde, en dan weer blijmoedig.

Hierop antwoorden wij: dat er soms wel een droevig innemsel van verveling onder gevonden kan worden, die de ziel bedwelmt, inzonderheid als de Heere Zijn aangezicht verbergt en de aard daar wat naar toe helt, stemmen wij toe. Maar dit is een voortbrengsel van satans werking op onze verdorvenheid, in tegenstelling tegen de liefelijke invloeden en het geleide van de Geest. En dit is zo ver van voet te geven tot betwisting van des Heeren werk op de ziel in haar gezonde geloofsoefeningen, dat het juist het tegenovergestelde bevestigt, als vooronderstellende een bijzonder genadewerk, hetwelk de vijanden van bevinding van de Geest in die worstelende gelovige zó tegenstaan.

Maar behalve het reeds aangehaalde in de vorige bewijzen, die met gelijke kracht deze tegenspraak afweren, kan zij verder vernietigd worden door aan te merken, dat de zaligmakende verlichtingen van zodanige soort zijn, en in zulk een maat en wijze gegeven worden, die ten volle betonen, dat zij geen werk van de hersenen zijn. Overweeg maar de volgende bewijzen.

1. De zaken die geopenbaard zijn, zijn zo hoog, dat zonder een nieuwe verlichting en de alvermogende invloed van de Geest door het woord, een begenadigde ziel zelf, die niet onder het bereik van haar gezicht, of gedachten brengen kan. Zij moeten door de kracht en de klaarheid van de Geest en niet anders onderscheiden worden. 1 Kor. 2 :6, 2 Kor. 4 :6. Makkelijker zal de kracht onzer inbeelding onze lichamen tot aan de sterren opbeuren, dan die grote dingen Gods bereiken, die Hij aan de Zijnen, en niet aan de wereld openbaart.
2. Deze wijsheid Gods bestaande in verborgenheden, is zo verborgen, dat zij geen gemeenschap heeft met ónze vermogens, bijzonder in onze afgevallen staat; en zij kon zonder de ontdekking en de openbaring aan de ziel door het woord, nooit in onze gedachte gekomen zijn. Wat zouden zelfs de heilige engelen, veel minder

zondige mensen gekend hebben van die grote verborgenheid: *God in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende?* En van de trappen van Zijn Voorzienigheid in het formeren, voeden en beschermen van het nieuwe scheepsel? Welke schaduw blijft er van over voor zulke onbeschaamde lasteringen, van een werk, dat veel uitnemender is als het scheppen van hemel en aarde, te beschouwen als inbeelding? Joh. 14:21.

3. Om voorbij te gaan de sterke stroom van tegenstand, van de bedorven natuur, en de vloed van satans kwellingen, allen strijdende tegen Gods ontdekkingen, terwijl zij aan de ziel gegeven worden, ... deze openbaringen zijn zover van inbeelding te wezen, dat de ziel ze niet eens bewaren kan, hoewel door de machtige hand Gods ingedrukt, als het opkomende ongeloof de indruk afweert. De ziel is afhankelijk op nieuwe invloeden van Boven. Hoe bezwaarlijk waren de discipelen des Heeren te brengen tot het verstand en aannemen van hetgeen Christus lijden moest, en de verlossing die daardoor verkregen moest worden! En hoe spoedig vielen zij af en keerden zich tot hun eigen vooroordeel en misvatting, Matth. 16 : 21, 22; 20 : 18, 21, Joh. 14; Joh. 12 : 16. Ja sommige dingen verstonden zij niet, totdat Hij verheerlijkt was. Indien het zo was met degenen, die onder een onmiddellijke onderwijzing van Christus waren, hoeveel te meer zullen wij onverstandig en traag van hart zijn om te geloven! Hoe kan hier dan plaats voor inbeeldingen gevonden worden?
4. De inbeeldingen, - behalve dat zij gaan over dingen, die aan onze bedorven neigingen aangenaam zijn, en van onze besmette gemoederen omhelst worden, en ook daar naar evenredig zijn - komen zij uit ons eigen hart voort, en zijn de vrucht van een sterke ingespannen inkering in zichzelf. Maar alles is hier omgekeerd. De ziel is alleen voorspoedig als zij uit zichzelf gaat in opzicht van haar beginsel, doel, beweegreden en middelen, en *als zij door het geloof leeft*; Gal. 2 : 20, Joh. 15 : 5; 2 Kor. 3 : 5, en niets helpt haar als zij van zichzelf werkt, Ps. 30 :7; Spr. 3:5. Dat is een pad dat, het oog van de arend niet ziet, wat ook deze stoute lasteraars daarvan zeggen, en hoe zij bij anderen mogen te boek staan. Een gelovige kan met veel vertrouwen van haar zeggen: *een onvernuftig man weet er niet van, en een dwaas verstaat het niet.*

3. Tegenwerping.

De derde tegenwerping die wij hier maar kort zullen weerleggen (de rest zal ons in het vervolg in de hand komen) is: *degenen, die waarlijk in de Godzaligheid zijn geoefend en Goddelijke verlichtingen genieten, worden belast met geestdrijverij en wat voor zelfverheffende bedriegerijen er meer zijn.*

Daar dit de voornaamste punten zijn, die wij hierin beogen, zal ik die beantwoorden door enige aanmerkingen, over een tekst in de schrift, namelijk Jesaja 59 : 21. *Mij aangaande, dit is Mijn verbond met hen, zegt de Heere; Mijn Geest, die op u is, en Mijn woorden, die Ik in uw mond gelegd heb, die zullen van uw mond niet wijken, noch van de mond uws zaads noch van de mond van het zaad uws zaads, zegt de Heere, van nu aan tot in eeuwigheid toe.* In het voorgaande vers is een klare belofte van de Verlosser en de heerlijkheid van Zijn verschijning. In deze woorden hebben wij een kort overzicht van de zegeningen, die Hij verkrijgen en mededelen zou. Laat ons op deze drie dingen acht geven.

- (1) De algemene voorstelling van dit verbond met Zijn uitverkorenen, in deze woorden: *Mij aangaande, dit is Mijn verbond met hen.*
- (2) Een bijzonder uitbreiding van de beloofde zegeningen des verbonds, kort in een hoofdsom samengetrokken: *Mijn Geest die op u is, en Mijn woorden.*

- (3) Een bevestiging van dit alles, door een verdubbeld getuigenis: *zegt de Heere*.
Wij zullen van ieder maar met een enkel woord aanroeren, daar wij niet beogen in de uitleg diep in te gaan.

(1) Wij verstaan door het verbond: de beloften in de schrift begrepen; het verbond van de genade, bevattende al de beloften van die dingen, die met de zaligheid gevoegd zijn; hetwelk daarom in Eféze 2 : 12 genoemd wordt: *het verbond der beloften*. Ten opzichte van zijn onderscheiden bedeling onder het Oude en Nieuwe Testament, er is een orde in het vervullen van de beloften; vernedering gaat voor geloof, en heiligmaking. Zo kunnen wij ook des Heeren zegeningen niet verwachten dan alleen in zijn orde.

(2) Op het tweede, de bijzondere uitbreiding, zal ik niet verder blijven staan, maar aantonen:

Eerst aan wie de gave van de beloofde zegeningen is vermaakt. Mijn uitleg is kort, en geen beschrijving van de verschillende gevoelens van de uitleggers.

En ten tweede welke de beloofde zaken zijn.

- Aangaande het eerste kan men zeggen dat de zegeningen beloofd zijn:
 - Aan de getrouwe leeraars in de kerk, hetzij gewone, hetzij buitengewone. Dit geeft te kennen, dat Hij die Zijn stempel op hen gezet, en hen in Zijn dienst gebracht heeft, hen daarin ook niet verlaten zal maar volharden Zijn boodschappen aan hen te geven, en ze te geleiden door Zijn woord en Geest in het volbrengen van hun bediening ,volgens Zijn belofte, Matth. 28 : 20. Ef. 4 : 11, 12, 13.
 - Aan de onzichtbare kerk en al haar bijzondere leden, tot aan het einde van de wereld is toegezegd, dat zij als een uitnemende schat genieten zullen de tegenwoordigheid en het geleide van de Geest door het woord, hetwelk haar ten laatste in de heerlijkheid zal doen aanlanden, Jes. 30 :20, 21; 54 :13. Jer. 31 :34. Joh. 14 : 16, 17.
 - Er zijn er die de belofte opnemen als gegeven door de Vader aan Zijn Zoon, onze Heere Jezus Christus, om door Hem *aan een ieder van Zijn zaad vervuld te worden*, Jes. 53 : 10, *zodat deze woorden, Mijn geest die op U is*, te verstaan zijn van de Messias. En de volgende: van de mond Uws zaads, op de gelovigen moeten toegepast worden, even als kostelijke olie van het hoofd van onze grote Hogepriester neervloeiende op al de leden van Zijn verborgen lichaam. En zeker de beloften zijn gedaan aan het zaad van Abraham bij uitnemendheid, *welke is Christus*. Gal. 3 : 16.
 - Sommigen menen ook dat het kan uitgebreid worden tot de natie der Joden ná hun bekering; te kennen gevende, dat zij dan de Heere zullen aankleven, zonder weer af te vallen. Deze en dergelijke dingen kunnen hier aangemerkt worden als niet strijdig te zijn, maar wel met elkaar overeen gebracht kunnen worden als gedeelten van deze zaak.
- Aangaande het tweede zullen wij een woord spreken van de beloften zelf, hetwelk tot de volgende punten kan gebracht worden, als:
 - Het getuigenis en het bewijs van het woord in alles wat de zaligheid betreft. Een stem van achteren, (te weten de stem des Heeren in het woord) zeggende: *Dit is de weg, wandel in dezelve*.

- De invloed van de Geest, openende het, hart, om acht te geven op hetgeen in het woord voorgesteld wordt, Hand. 16 : 14. Leidende in die weg, welke daarin aangewezen wordt en bevestigt en voorspoedig maakt in dezelve
- Bewaring voor verleiding, bijzonder voor die verfoeilijke dwalingen, om het Woord van de Geest, of de Geest van het Woord te scheiden, en hetgeen verder in de weg van de zaligheid hinderen kan.
- Herstelling uit de afdwalingen op de weg van de heiligmaking onder het veilig en liefelijk geleide van Woord en Geest, Hos. 2 : 6, 7; hetwelk haar niet verlaten zal, tot dat zij de gewenste haven zullen bereikt hebben.

(3) De derde zaak in deze tekst is de bevestiging in die woorden, **zegt de Heere**. De verdubbeling van die woorden geeft te kennen

- Onze traagheid om die grote waarheid aan te nemen en dat onze neiging om in de één of andere dwaling uit te spatten zo groot is, dat wij een dubbele verzekering nodig hebben.
- Drukt het uit de vastheid en het grote belang van deze belofte, zijnde het fundament en de substantie van al de anderen.

Tot zover over deze woorden, dienende om een fundament te leggen tot weerlegging van de beschuldiging van geestdrijverij. De valsheid en boosheid ervan kan in de volgende drie bijzonderheden gezien worden.

1. Voor zover de belofte in deze tekst de kinderen Gods beveiligd en bewaard in dat verbond, en behoed voor de voorgemelde dwalingen zowel in hun staat en hoe langer hoe meer in hun wandel, kan de beschuldiging van geestdrijverij met haar genadestaat gans niet samengaan. Dit neemt niet weg dat zij enige neigingen tot iets dergelijks kunnen hebben, wanneer zij onder bedwelming zijn over hun staat, en door de listigheid, de verzoeking, het bedrog van satan onder een aanlokkelijke gedaan. Zoals dit dan geen grond voor die beschuldiging verstrekt, zal Jezus, Die haar heeft leren bidden: "leidt ons niet in verzoeking", hen bewaren, van in deze mis te tasten.
2. Deze beschuldiging is in wezen dezelfde, met die laster tegen de Heere Jezus, alsof Hij het met de duivel hield, Matth. 12 : 14, 25, ofschoon Hij gekomen was om zijn werken te verbreken, 1 Joh. 3 : 8. Want een dweperse geest is de Geest, Gods niet, dus moet het dan een kwade geest zijn, of wel, onze eigen geest, ons door de invloed en listigheid des duivels, verleidende.
3. Het gedrag en het karakter van een geoefende ziel is geheel strijdig tegen die van de geestdrijvers, wat blijkt:
 - In een Christelijke en diepe vernedering, Matth. 11 :28, 29, Spr. 30 :23, Ps. 73 : 22, Ef. 3 :10. Zodat in plaats van hoge ingevingen, zoals de Geestdrijvers, het al vrij veel voor hen is, tot enige erkenning van hetgeen de Heere waarlijk in haar gewrocht heeft, gebracht te worden. Zij zou er nooit van overreed worden, indien het niet door een bijzondere werking van de Geest geschiedde. 1 Kor. 2 : 12, Jes. 40 :1, Ps. 35 : 5.
 - Een jaloersheid onder veel heilige vrees, hellende zelfs tot enige vrees, die alleen door de overwinnende kracht van het licht te boven gekomen wordt. Hoe dikwijls stampte de Heere Jezus dit zoete gebod in het hart van Zijn discipelen: *Vrees niet, o gij kleingelovigen; waarom hebt gij gewankeld?* En gewis, er is ook rede toe. Niets is hier dan wat lijkt op die stoute voorgevingen van de geestdrijvers.
 - Een grote eerbied voor het woord; zodat men, ofschoon onder een verslagen besef van duisternis, - zoals als in Spreuken 30 : 2, 3; Ps. 73 : 22, gemeld wordt – zij

dikwijls bidden, met de man naar Gods hart: *Leer mij Uw inzettingen*. Nochtans durft men niet aannemen hetgeen de minste krenking aan het woord Gods toebrengt maar nauw aan de klare zin van dat woord blijft vasthouden. Welk een kleinachting de geestdrijvers voor het woord hebben, en wat voor hoge dingen, zelfs boven het woord, zij voorwenden, kan niemand die iets van hun beginselen en wegen weet, onbekend zijn.

Uit dit alles kunnen wij zien, dat degenen, die de Heere vrezen nergens benauwder van zijn, en zich nergens met meerdere omzichtigheid voor wachten, dan voor deze bedriegerijen. En nochtans worden zij daarmede belast, evenals dezelfde beschuldiging op hun Heere en Meester gelegd werd. Wij concluderen dat die bekladding óf uit grote onwetendheid, óf uit ingekankerde kwaadaardigheid moet voortkomen. En indien het uit het laatste voortkomt, dan gaat het vrij ver! Matth. 12 : 30, 31, 32.

Vervolgens zullen wij nu onze gedachten bij wijze van onderricht geven, *over de schadelijkheid en het gevaar van zulke voorgevingen die niet schriftuurlijk zijn, hetzij van droefheid, hetzij van blijdschap, die door dromen, gezichten, of stemmen verkregen, en door vermeende lichten en dergelijke bewijzen (die men acht buitengewoon te zijn) bevestigd worden.*

Tot een grondslag hiertoe zullen wij onze gedachten alleen maar met weinig woorden, voor zover het licht kan geven aan ons oogmerk, voorstellen over de betekenis van deze tekst in 2 Kor. 11 : 3. *Doch ik vrees, dat niet enigszins zoals de slang Eva door hare arglistigheid bedrogen heeft, alzó uw zinnen bedorven worden, om af te wijken van de eenvoudigheid die in Christus is.*

In het voorgaande vers drukt de Apostel zijn brandende liefde tot de kerk uit, hebbende haar door de genade van Christus toebereid in de belijdenis, en menigeen onder haar ook in waarheid, als voor haar Man. Hij heeft nu geen hoger doel dan haar als een reine maagd aan Hem voor te stellen. Maar hij is hij bezorgd, dat door de listige en krachtige invloed van de boze op haar verdorvenheid, dit gezegend oogmerk in het minste niet gelukken mocht. Deze bezorgdheid drukt hij uit in dit derde vers, waarin wij drie zaken aan te merken hebben.

1. De dingen die hij vreesde, *het verderf van hun zinnen, van de eenvoudigheid die in Christus is.*
2. De wijze, op welke hij vermoedt dat dit geschieden mocht, *zoals de slang Eva door hare arglistigheid bedrogen heeft.*
3. Zijn bekommring daarover in deze uitdrukking, *ik vrees.*

I. Wat het eerste betreft, hier hebben wij te overwegen:

1. *De eenvoudigheid die in Christus is*, door welke wij verstaan de zuivere onvermengde, en onbedorven leer omtrent Christus, die hij haar geleerd, en zij van hem ontvangen hadden, maar die nu verdorven geworden was, ten dele door een innemsel van menselijke wijsheid en ijdele filosofie, Col. 2:8, 23, ten dele door samenvoeging van de wet van Mozes met het Evangelie. Gal. 5 : 12. Dus bij trappen afdwalende, dreigden zij eindelijk geheel van Christus af te vallen.
2. De zuiverheid en oprechtheid des geloofs in Christus, en de oprechte gehoorzaamheid aan Hem, want de dwalingen in de leer hebben een kwaden invloed op de praktijk en op de werken des vleses als: overspel, moord, toorn, gekijf, oproer, afval, enz. sprekende de één de ander voort. Gal. 5 : 19, 20. Het is

op te merken, dat hij spreekt van hare zinnen, waardoor wij verstaan, niet alleen het verstand, maar ook de wil, en genegenheden op welke het zijn invloed heeft, als besturende de gehelen mens.

II. Wat het tweede betreft, daarin vinden wij een klaarblijkelijke zinspeling op de verzoeking van onze eerste voorouders en het werk van de satan, Gen. 3 : 1, 2, 3, die haar en ons verleidt:

- Door het voorstellen van dingen, die voor de uitwendige zinnen aantrekkelijk zijn, ofschoon van de Heere verboden.
- Door ons iets voor te stellen onder de gedaante van wijsheid, (daar wij menen dat hier bijzonder op gewezen wordt) hetwelk echter uitdrukkelijk tegen des Heeren geopenbaarde wil aanliep. Deze beiden gaan gewoonlijk samen en helpen de één de ander. Overeenkomende hiermede was de verandering van het Evangelie door de valse apostelen en bedrieglijke arbeiders, die zich voorstelden als apostelen van Christus, en hun vergiftige leer voorstelden met uitnemendheid van woorden van de menselijke wijsheid, 1 Kor. 2 : 4, 2 Kor. 11: 13.

III. De uitdrukking: *ik vrees*, geeft te kennen:

1. De bekwaamheid van verleiders om de onvoorzichtige te vangen, die gemakkelijk overreed worden om iets aan te nemen, wat onder het schone deksel van wijsheid en geestelijkheid wordt voorgesteld, hoewel het in waarheid verwoestend is.
2. De heilige jaloezie en ijver van Paulus, uitgedrukt in de woorden van het vorige vers: *over u*; opdat dit haar niet mocht overkomen. Dit vloeit uit zijn vurige liefde, tot hen.
3. Het spoort hen tevens aan, om ook te vrezen, dat hetgeen de apostel zo zeer bekommerde, hen zou overkomen. Heilige vrees voor verleiding, is door des Heeren zegen een krachtdadig middel daartegen.

Zo zien wij dat hetgeen een gedaante van wijsheid en geestelijkheid heeft, gemakkelijk verleiden kan. Welk oordeel wij nu vellen moeten over **gezichten, dromen**, enz., zal ik in de volgende punten - om niet te treden in de andere oogmerken van deze tekst - trachten open te leggen. Zonder in te gaan in hetgeen in de tijd van buitengewone duisternis geweest kan zijn, wanneer het woord onderdrukt en de toegang tot hetzelfde, niet alleen vol zwaarigheid en gevaar, maar ook zelfs onmogelijk voor sommigen is geweest, hetgeen tot onze zaak niet dient. En zonder de Godzaligheid van sommigen, die teveel achting voor zulke ongeregelde bedriegerijen mochten hebben, te betwisten, als zij maar andere genoegzame blijken van Godsvrucht vertonen; zonder ook de Heilige Israëls enigszins te bepalen.

1. Gezichten, dromen, enz. zijn geen fundament, daar het geloof op rusten kan, want dat mag op geen ander Goddelijk getuigenis steunen, dan op hetgeen wij in het woord (de canon of regel nu volkomen zijnde) vinden. Anders zou de deur geopend zijn voor alle soorten bedriegerijen, beide in gevoelens en in praktijken die op dezelfde wijs ingevoerd, ondersteund en aangekweekt worden als bovengenoemde dwalingen. Deze kunnen niet weerlegd en in haar voortgang gestuit worden, dan door toevlucht te nemen, tot de wet en het getuigenis waarop wij alleen rusten kunnen. De samenwerking van de Geest met het woord volbrengt immers het werk Gods in de zielen. Dit is de hoge en koninklijke weg, en wij kennen geen andere. Jes. 8 : 21; 51 : 21; 1 Petrus 1 : 19.
2. De voornaamste reden van achting voor deze bedriegerijen is, gebrek van goed en vast schriftuurlijk licht in de eerste aanvallen van overtuiging; Joh. 16 : 8; Hand.

2:39. Het is opmerkelijk dat het Griekse woord in deze teksten, wat wij overgezet hebben: *overtuigen*, betekent een vervullen van de ziel met bewijs, en een vastzetten door de kracht van klare argumenten. Hetwelk ook te kennen gegeven wordt door *het onderwijs te verzegelen* Jes. 8 : 16, als de Heere het door Zijn autoriteit de ziel indrukt, en als het ware, Zijn zegel daaraan hecht. Als nu het licht eens langs deze weg aan de ziel is meegedeeld, wordt zij daardoor geleerd, nóch vertroosting, nóch enige andere indrukken in het werk van de zaligheid toe te laten, dan op schriftuurlijke bewijzen. En zeker, als zij aan zichzelf niet overgelaten wordt zal zij zo doen, niet durvende in de dingen die van een eeuwig belang zijn, op een onzeker fundament bouwen, waarvoor de bewijzen nooit te groot kunnen zijn.

3. Iemand die verleid wordt in dit geval, zal zeer voortvarend in zijn bewegingen en heel voorspoedig zijn, want de verdorven natuur begunstigt het, en de satan staat het niet tegen; integendeel, hij bevordert het gebouw op zó'n fundament, wat aan de slimste verfoeilijkheden én in praktijk én in oordeel voordelig zijn. Hierom kan deze vloed voor een tijd zeer krachtig zijn, evenals het zaad dat in de steenachtige grond geworpen wordt, Matth. 13 :21, en schielijk opwast. De grond werd door overtuiging, verbreking en vernedering niet diep genoeg geploegd. En waarlijk, het zijn zulke personen, die snel voor deze bedriegerijen kunnen weggesleept worden. Jes. 44 : 20.
4. Zoals zo iemand sterk voortgaat, zal hij zich uit de adem lopen en deze dromen en fantasieën zullen eindigen, óf in groot afval door acht te geven op verleidende geesten, 1 Tim. 4 : 12, Matth. 24 : 24, óf in zondige praktijken, 2 Petrus 2 : 20, 21, óf in een diepe slaap van gerustheid met de dwaze maagden; óf in een vreemd gezicht dat haar lamp uit is gegaan en alles kwaad werk is, Matth. 25 : 8. En soms komt dit alles samen. Zo gevaarlijk is het van de gebaande weg af te wijken!

Tot overtuiging zullen wij nu uit het gezegde aantonen, dat het gevaar en het kwaad van een valse vrede groot is. Deze missen de bewijzen uit het woord, en vloeit voort uit de bedrieglijke overreding dat hun staat goed is. Maar omdat dit een zaak van groot gewicht is, zal ik een voorbeeld uit de Heilige Schrift tot een grondslag vooraf stellen. Deze kunnen wij vinden in Jesaja 50 : 11. *Zie, gij allen die een vuur aansteekt, die u met spranken omgordt; wandelt in de vlam van uw vuur, en in de spranken, die gij ontstoken hebt. Dat geschiedt u van Mijn hand, in smart zult gijlieden liggen.*

In het voorgaande vers (om de samenhang niet verder aan te tonen) heeft de profeet des Heeren kinderen vertroost onder hun duisternissen, lerende hun te vertrouwen op de naam des Heeren, en te steunen op hunnen God, zijnde voor het, overige verzekerd, dat zij, die op zijn .genade vertrouwen, zich in zijne zaligheid verblijden zullen. Dit zijn de personen, die in waarheid deel hebben aan de vertroosting, en dezen echter zeer bezwaarlijk aannemen.

In dit vers dondert hij op de goddelozen, die tot het tegenovergestelde uiterste overslaan, en zichzelf met veel vrijheid, zonder een genoegzame grond vertroosten. Waarin wij (behalve de aanmaning tot opmerking, welke te kennen geeft én het gewicht van de zaken, én onze onwilligheid om van onze valse gronden afgestoten te worden) deze drie dingen hebben op te merken.

- I. De beschrijving van de personen die hij bedreigt: *welke een vuur aansteken, die zich met spranken omgorden.*
- II. Een beschrijving van hun weg. *Zij wandelen in de vlammen van hun vuur, en in de sprankelen die zij ontstoken hebben.*

III. Het droevig uiteinde van dat werk: *Dat geschiedt u van Mijn hand, zij zullen in smart liggen.*

I. Aangaande het eerste. Me dunkt dat in de beschrijving begrepen is:

1. Een vals licht, door de bedriegerij van satan en het bedrog van ons hart, ons overredende, *dat wij vrede zullen hebben, ofschoon wij wandelen naar het goeddunken onzes harten*, Deut. 29: 19. Dit is werkelijk een duisternis, hoewel deze valse gronden enige schijn en namaaksel van licht hebben om zich aangenaam te maken; Joh. 3 : 19.2.
2. Valse vertroosting, vloeiende van de gemelde bedriegerijen, omdat die mensen zich willen warmen en zichzelf verkwikken met deze vonken. Maar dit vuur en deze vonken zijn geheel de onze en gans niet van de Heere.

II. De manier van de uitdrukkingen geeft ons te kennen:

1. De grote neiging van onze verdorven natuur om onszelf te onderhouden en te troosten in onze bedriegerijen, alsof er gezegd was: *Ga, wandel maar in het licht van uw vuur; gij zijt er toch op gezet*, zoals Pred. 11 : 9.
2. De grote verkeerdheid en onzinnigheid van zo'n weg, van te wandelen in het licht van ons vuur; en zo God tot een leugenaar te maken, door gewicht te leggen op onze eigen fantasieën en het bedrog van satan, in het tegenspreken van het woord.
3. De sterke geneigdheid van ons hart in het volharden op deze weg tot het einde toe, indien het door genade niet voorkomen wordt.

III. Sommige verstaan door "mijn hand", de hand van de profeet, dragende des Heeren bevel, Mal. 1 : 1. Hoewel de zin wel op hetzelfde uitkomt, schijnt het echter wat verzachtend. Wij nemen het meer direct voor *des Heeren hand*; wat de zwaarheid en zekerheid van het oordeel te kennen geeft. Aangaande de woorden: *gij zult in smart nederliggen*, dezen geven te kennen:

1. Niet alleen de vreselijkheid van het oordeel, door een figuurlijke uitdrukking, waarin weinig gezegd, maar veel bedoeld wordt, Exod. 22 : 7.
2. Maar ten tweede: De onherroepelijkheid daarvan, wanneer men onder deze bedriegerijen als in een groeve komt neer te zinken, voor zover de boom ligt, daar zij gevallen is.
3. En ten derde: De eeuwigheid van deze smart.

Dit vooruit gesteld zijnde, zullen wij nu:

- I. Enkele bewijzen van valse vrede voorstellen.
- II. Hun oorzaken aanwijzen.
- III. Het gevaar daarvan aantonen en
- IV. Enige raad geven om ze te ontkomen.

I. Betreffende het eerste. Die vrede is vals:

1. welke maakt, dat iemand het licht vliedt en een rechte beproeving ontloopt. Want hoe nauwer een onderzoek is, hoe verkwikkelijker zij is voor hen die de ware vrede heeft en die toeziet dat *de regel des woords* waargenomen wordt. Vergelijk Joh. 3 : 19, 20, met Psalm 26: 1, 2, 3; Psalm 139: 23, 24.
2. Die vrede is vals welke bestaan kan met de onderhouding van enige bekende zonden of verdorven consciëntie, die het kwaad onder een schijn van goed bedekt, terwijl het openbaarmakende licht gevloeden wordt. Daarentegen de ware vrede houdt de ziel in de strijd tegen alle kwaad, en stelt haar bloot voor de nadere

ontdekkingen, die de Heere gelieft te geven, hetwelk ook een geoefende en oprechte, ernstig begeert; Psalm 66 : 18, 19; 119 : 128.

3. Ook deze is vals die bestaan kan met, en groeit op de wortel van traagheid. De ware vrede daarentegen roeit die wortel uit om zoveel te meer te groeien en bevestigd te worden. Zie de samenhang van Rom. 5:1 met vers 2, 3, 4 en Fil. 4 : 6, 7, 8; Psalm 119 : 32.
4. De vrede is vals die geen vol bewijs uit het woord heeft, ofschoon een grote bewerking van de Geest voorgewend wordt, Jes. 8 : 21; 59 : 21.
5. Die tegen welke de duivel en de verborgenheden zich niet met al hun macht en listen aankanten, zijnde een bewijs dat de sterkgewapende zijn huis nog bewaart, Lukas 11 : 21. Bovendien is er strijd te leveren tegen de overheden, machten en geweldhebbers van de wereld, Ef. 6 : 11, 12.

II. Deze valse vrede komt voort:

1. Uit een te spoedig troostelijk besluit maken en zijn staat vast te stellen zonder genoegzame blijken, die uit het woord door de Heilige Geest toegepast worden. *Die gelooft zal niet haasten*; Jes. 28 : 16.
2. Uit de verwarring en disorde van onze geest onder troebelen, die als in een ruisende kuil en modderig slijk gezonken zijnde, dan zo geschikt niet is, om te oordelen, Ps. 40 : 1, 2; 69: 1. En daarom is men gereed om mis te tasten, als de Heere het niet voorkomt.
3. Zij spruit uit de sterke neigingen van onze zachte en rustzoekende natuur, die door een weinig troebelen heel spoedig vermoeid wordt, Jes. 38 : 9, 10; 2 Tim. 3 : 4.
4. Uit de geneigdheid en listigheid van satan, en zijn instrumenten om met loze kalk te pleisteren, en te roepen: *Vrede, vrede*; daar geen vrede is; Jer. 8 : 11; Ezech. 13:10.

III. Het derde, zijnde het gevaar van deze bedriegerijen, dit is hierin gelegen:

Dat de bezitting van de satan door deze valse vrede meer versterkt wordt als ooit tevoren. Hij keert weder met zeven andere geesten, bozer dan hij zelf terug. Lukas 11:26. Hierdoor zijn dikwijls zulke personen afgevallen tot het Pausdom, tot de kwakers, vrijgeesten, Arminianen, enz., 1 Tim. 1:19, 20; 2 : 17, 18; 1 Joh. 2 : 19. Deze dingen hebben ons doen zien het uiteinde van te veel wettische gestrengheid na zoveel ontspoorde godsdienstigheden. Ja dikwijls zijn zij uitgekomen op beeldendienst en losbandigheid, in terug te keren met de hond tot zijn uitbraaksel, en met de gewassen zeug tot het slijk, 2 Petrus 2 : 22. Droevig was het uiteinde van Jehu's ijver als hij, na een korte tijd voor de Heere geijverd te hebben, tot afgoderij verviel; 2 Kon. 10 : 31. Op het beste genomen, wordt men zó ver verhard, dat de overtuigingen niet krachtig meer treffen, en als dat nog gebeurd, dan gaat het nog hoog. Een verouderd kwaad is, óf nooit te génezen, óf moeilijk en met veel smarten van de patiënt, indien hij niet in smarten neerligt, Jes. 50:11. Hun verleiding vinden zij groot en hun ontwaking vreselijk, als hun droom over is, Jes. 29 : 8. En indien zij in hun weg volharden, dan zullen al de vloeken uit het woord hen zeker overstromen, Deut. 29: 19.

IV. Om hiermee te eindigen, zullen wij nog iets tot raad geven.

1. Laat ons een heilige vrees van toezicht en mistrouwen onderhouden, totdat de Heere ons bevestigt, en dan mogen en moeten wij nederig op Hem vertrouwen; Job 19 : 23, 24. 2 Tim. 1 : 1, 2. Rom. 8 : 35, 36. Tot die tijd toe is een heilige vrees voor bedriegerijen, een geschikt beschermmiddel daartegen, Spr. 28 : 14.

2. Hoewel wij enige beproevingen die dikwijls beantwoord zijn, verachten en verwerpen, als die echter al weer stout voortgeworpen worden, en zo er iets in is, dat van gewicht schijnt en tegen ons is, laat ons dat niet verachten, maar voor de Heere brengen, totdat wij een klare en voldoende uitslag krijgen, en meer bevestigd zijn geworden, dan wanneer wij niet verzocht waren geweest. Laat ons onszelf onder de invloeden van de genade openleggen voor de Heere, om van *Hem* beproefd te worden; Psalm 26 : 2; 139 : 23.
3. Als de Heere het licht vernieuwt, tracht het in Zijn sterkte te gebruiken en aan te leggen om het gebouw op dat fundament te volmaken. Op deze wijze zal een bekeerde in zijn bekering toenemen. Matth. 18 : 3. En terwijl hij opwaarts groeit zal hij nederwaarts wortel schieten, en iedere trap van aanwas zal de wortel versterken Jes. 37 : 31.

Nu komen wij tot het voornaamste, wat ik in de eerste LERING beoog, namelijk: de beproeving of zelfonderzoek. Waarin ik zal trachten te onderscheiden: *de openbaring of verlichting van de Heiligen Geest, de duisternis van onze eigen geest en de bedriegerijen van de Satan.*

Tot een fundament hiertoe, kunnen wij onze tekst met deze volgende waarschuwing vergelijken, die gevonden wordt in 1 Johannes 4 : 1. *Geliefden, geloof niet een iegelijken geest, maar beproeft de geesten of zij uit God zijn; want vele valse profeten zijn uitgegaan in de wereld.*

In deze woorden zien wij klaar de plicht van beproeving, die wij op het oog hebben, vervat. Twee zaken komen hier in aanmerking.

- I. Een gewichtige plicht: *Geloof niet een iegelijken geest.*
- II. Een algemene beweegreden, die vele bijzonderheden in zich behelst; *want vele valse profeten zijn uitgegaan in de wereld.*

I. Wij zullen alleen maar een woord zeggen van het eerste, waarin wij hebben:

1e. De benaming *geliefden*, waarin ernst en veel toegenegenheid tezamen zijn gemengd. Genegenheid in het hart en zoetheid in de uitdrukkingen zijn 't meest geschikt om opwekkingen of bestraffingen te geven; *want de toorn des mans werkt Gods gerechtigheid niet.* Jes. 1 : 20. Spr. 2 : 1, 2, 3. Rom. 12: 1.

2^e. De plicht wordt *voorgesteld en dat wel*

(1) *Ontkennender wijze: Geloof niet een iegelijken geest.* Door *de geest* kunnen wij verstaan, zowel de lering, openbaring en de voorgegeven inspiratie 1 Kor. 12 : 10 ; alsook de personen, die de inspiraties voorwenden, en hun leer verspreiden. In dit opzicht worden wij in onze tekst geboden; *geloof niet.* Hier wordt verondersteld:

- Dat de valse leraars schone dingen zullen voorwenden, als gedreven zijnde door de Geest des Heeren, Matth. 24 : 23, 24. Luk. 17 : 23.
- Dat hun voorgevingen op schijnbare gronden rusten zullen, zodat zij bijna de uitverkorenen zullen verleiden, Marc. 13 : 11. 2 Thess. 2 : 8, 9.

Nochtans zeide de Heere: *Geloof niet een iegelijken geest; dat is:*

- Wees niet haastig in hen aan te nemen. Stel het ten minste uit, totdat genoegzame beproeving geschied is. Er is groot gevaar in te haastig te zijn. Het is te beklagen, dat zij zo ver gaan, want de Geest Gods leert christelijke nederigheid; Jes. 42 : 2. Filip. 2 : 5, 6, 7.
- Vertrouw er niet op, neem het getuigenis van hen zelf niet aan, Joh. 15 : 43. Zij komen maar in hun eigen naam, wat zij ook mogen voorwenden.

(2) Stellender wijze worden wij geboden de geesten te beproeven. Er is een tweërlei beproeving:

- De één openbaar en met gezag die tot de uitspraak of het oordeel van de kerk behoort; van deze spreken wij niet.
- De andere bijzonder en particulier, die tot bijzondere personen behoort, die toegelaten en geboden wordt, niets toe te stemmen, dan op genoegzame blijken van des Heeren getuigenis, Hand. 17 : 11.

Hiertoe wordt vereist:

1e. Een onfeilbare regel, naar welke de beproeving geschieden moet, en daarom geen menselijke wijsheid, rede, of gezag, maar het vaste woord van de profeten; Jes. 8 : 19, 20. 2 Petrus 1 : 19.

2^e. De waarachtige en zaligmakende kennis van die regel, want, die blind is kan hier niet oordelen, Jes. 28 : 9.

3^e. Een bovennatuurlijke bekwaamheid om te onderscheiden, Joh. 10:3, 5. Heb. 5:14.

4^e. Het geleide van des Heeren Geest, besturende volgens het woord, en een innig acht hebben en opvolgen ervan. Joh. 14 : 16, 17.

Deze dingen vooruit gesteld zijnde komen wij tot de beproeving zelf. Deze bestaat:

1. In een nauwkeurige overweging van de regel.
2. In een rechte onderzoeking van de Heere, die wij aan deze regel toetsen willen.
3. In een vergelijk van die beiden.
4. In een zoeken van des Heeren aangezicht in het gebed en het gebruik van de andere middelen die Hij geordineerd heeft om Zijn licht te verkrijgen.
5. In hetgeen Hij ons ontdekt, al weer voor Zijn aangezicht te brengen, om verder bevestigd te worden totdat wij meer bewijzen bekomen en behouden. En daarbij:
 - a. Een recht gevoelen van de boosheid en het bedrog van ons hart, Jer. 17 : 9, en van de gereedheid, om zich door begeerlijkheden te laten verlokken, Jac. 1 : 14.
 - b. En daarom ook een afhanging van de Heere door geloven, om in iedere stap van deze gewichtige beproeving wel bestuurd te worden; Jer. 10 : 23. Ps. 37: 23.
 - c. Een lijdzame verwachting, zonder te haasten, op de Vader en Fontein des lichts, om Zijn licht en Zijn waarheid, Jes. 28 : 16.
6. Tot een slot zullen wij, om ons niet hier of daar in deze gewichtige verrichting te stoten, de volgende regels geven.
 - (1) Laat ons onder een behoorlijke gezag aan het woord, als de enige regel acht geven op de belijdenissen en andere aangenomen hoofdstukken des geloofs van de Gereformeerde Religie. Het afwijken van dezen is gewoonlijk het begin en inleiding van verdere dwalingen.
 - (2) Onszelf naar het woord blijven besturen, en laat ons omtrent de dingen die in dispuut zijn, het oordeel en de praktijk van Godzalige en geleerde mannen, en van zulken die in hun dagen in getrouwheid uitstekend waren, naspeuren; inzonderheid van hen die in geen duistere tijdsomstandigheid geschreven hebben. En als wij door hen genoodzaakt worden te verschillen (hetgeen niet dan bezwaarlijk van een nederige geschieden zal), moet het zijn op een meerder licht en antwoord, dat wel beantwoordt aan de eerder genoemde gronden.
 - (3) Onder een behoorlijke achtgeving op de wet en de getuigenis; *laat ons zorgvuldig uitgaan op de voetstappen van de schapen*, Hoogl. 1 : 8, en onderzoeken hoedanig

het oordeel en de praktijk van des Heeren volk in de vorige tijden geweest is. En als wij iets in haar gedrag onder hun beproevingen vinden kunnen, overeenkomende met hetgeen wij uitgedrukt vinden van de wolk van getuigen in het woord, laat dát dan de zaak beslechten. De wegen die wij inslaan moeten effen wegen zijn; een ongebaande weg is gevaarlijk.

- (4) Welke grond wij ook mogen vinden voor onze gedachten, ten opzichte van de praktijk en omstandigheden die met wijsheid dienen behandeld te worden, laat ons altijd voorzichtig zijn om geen grondbeginselen zonder overvloedige bewijzen in het woord, en een behoorlijk achtgeven op de voetstappen der schapen in vorige tijden, vast te stellen. De gevolgen hiervan stoten omver, hetgeen de Heere voor goed houdt, of zouden schadelijk kunnen zijn aan het groot belang van Christus' koninkrijk en Evangelie, en de trouwe dienaars daarvan, *terwijl wij nog maar ten dele kennen, en ten dele profeteren*. 1 Kor. 13 : 9. De zuivere grondbeginselen van ons, van ouderen ontvangen, zijn van veel belang. En wij zijn verplicht die aan onze nakomelingen zó over te leveren. *Een weinig zuurdeeg verzuurt het gehele deeg*. 1 Kor. 5 : 6.
- (5) Welke reden wij ook mogen vinden om een bepaling te maken in leer of praktijk, laat er toch altijd ruimte over gehouden worden, én voor nader ontdekking, én tot wegneming van verkeerde meningen, die daar onder zouden ingeslopen zijn. Want ofschoon het gebouw enigermate goed mocht zijn, kunnen wij evenwel veel hout, hooi en stoppelen van onszelf daaronder bouwen. 1 Kor. 3 : 12.

NUTTIGE KENTEKENS

De grond nu gelegd zijnde, komen wij tot het gebruik en stellen de volgende onderscheiden merktekenen.

Eerste merkteken.

De verlichting van de Geest door het woord werkt en versterkt het levendig geloof en het ontzag voor God, als in het woord aan de ziel geopenbaard in Christus volgens de inhoud van het evangelische verbond, Genesis 17 : 1, 35 : 15. Jer. 23 : 6. Exod. 18 : 11, 17. Om dit te verstaan, kunnen wij de volgende stellingen overwegen.

1. Van nature zijn wij allen geheel ledig van de ware kennis van God en zonder God in de wereld, zoals het woord in de grondtaal luidt, Eféze 2 : 12. Rom. 1 : 20.
2. Niets kan dit veranderen dan zaligmakend licht, hetwelk alleen deze duisternis kan verdrijven; 2 Kor. 4:6. Ef. 2 : 8.
3. De kennis van God en de toestemming van de waarheden in het woord geopenbaard, die maar door een algemeen werk van de Geest gewrocht is, geeft nooit zodanige ontdekking van God in Christus, dat het hart al zijn afgoden daardoor kwijt raakt, en al de liefde van de ziel aan Hem gegeven wordt, Hoogl. 3 : 11. Matth. 13:44.
4. De indrukken van een God alleen buiten Christus, zijn geen indrukzels van de ware God, want er is ons geen ander bekend gemaakt, als een God in drie Personen: Vader, Zon, en Heilige Geest 1 Joh. 5 : 7. Matth. 28 : 19. God was in Christus de wereld met Hem Zichzelve verzoenende, en de verkregen verlossingen door Zijn Geest toepassende. Joh. 1 : 18; 14 : 16, 17. 2 Kor. 5 : 19.
5. Als de Heere het deksel van het hart wegneemt en zich in Christus in Zijn heerlijkheid openbaart aan de ziel, zodat zij rust in Hem vindt, Matth. 2 : 28, 29. 2 Kor. 3 : 18, dan zal de Satan en de verdorvenheden op het hevigst zich daar tegen kanten, om de ingang te hinderen, of het licht uit te blussen. Ef. 6 : 12. Rom. 13 : 12.

6. Onder deze strijd wordt de ziel zeer nabij gebracht aan hetgeen in Ps. 13 en 69 : 1; 116 : 13 uitgedrukt is. En dikwijls moet zij zeggen: *Wij hebben geen macht tegen deze grote menigte, die tegen ons opstaat: en wij weten niet wat wij doen zullen, mater onze ogen zijn op U*, 2 Kron. 20 : 12.
7. In deze benauwdheden verlaat de Heere het werk Zijner handen niet, maar houdt dat staande en zuivert het door deze smeltkroes, en doet Zijn licht in de ziel aanwassen. Dus zijn de redenen des Heeren *reine redenen*, en bewijzen zodanige te zijn in de zwaarste verdrukkingen, Psalm 12 : 7; 138 : 8. Als er dan uitkomst, gegeven wordt blijkt dat klaar des Heeren werk te zijn, hetwelk tegen het voornemen van de boze strijdig is en zijn werk verbreekt. Ja, dat is zover boven het vermogen van de natuur, als het scheppen van een hele wereld. Dit is het eerste en fundamentele merkteken tot onderscheiding.

Om nu voorbij te gaan, hetgeen tevoren al aangedrongen is, tot bewaring van de middelweg tussen de twee dwalingen, van het woord van de Geest, of de Geest van het woord te scheiden, hetwelk ook hier van veel gebruik is, geven wij nu het

Tweede merkteken.

*De verlichtingen des Heiligen Geestes drukken het beeld van Christus op de ziel, of graveren het dieper, en vermeederen Zijn luister. De ziel wordt daardoor verzacht en vernederd. De ijzeren zenuw wordt verbroken, de wil versmolten en gebogen in des Heeren wil; Num. 12 : 3. Deut. 34 : 10, 11, 12; 1 Tim. 1 : 16; Ef. 3 : 10; Jes. 11 : 6. En omgekeerd wordt satans beeld door zijn bedriegerijen dieper ingeworteld, zoals blijkt door de hovaardige voorwendsels en verkeerdheden van diegenen, die geestdrijverij voorgeven. Vergelijk hun hoge uitdrukkingen en stoute voorwending van volmaaktheid met het nederig gedrag van hen die met het beeld van Christus begunstigd zijn, en die al dieper en dieper in een Evangelische vernedering inzinken, doordat hun toenemend licht, de onnoemlijke menigte van hun ongerechtigheden, met hun verborgen verzwaring en diepe bedriegerijen des harten, meer en meer ontdekt worden hetwelk hen een laag zeil doet voeren. En hun tegenstreven tegen des Heeren wil en handeling doen haar zeer klagen over *een lichaam des doods* en doen hen uitnemend verlangen, deze hoogten neer te werpen; Rom. 4 : 24, 2 Kor. 10 : 4. Ik zeg, vergelijk het één met het ander. Die geoefend is, zal noodzakelijk overtuigd worden van satans beeld in de éne, terwijl sommige trekken (hoe onvolmaakt die ook zijn mogen) van Christus' beeld in de andere kan gezien worden. Ef. 3 : 10. Zo doen er zich genoegzame bewijzen op tot onderscheiding, niettegenstaande het grote gebrek, dat dit onderscheiden sieraad niet tot vernedering strekt.*

Derde merkteken.

De rechte verlichting brengt het eigen ik ten onder.

Om dit op te helderen, zullen wij acht geven:

1. Op het eigen dat verbroken wordt, en
2. op de slagen die daaraan gegeven worden.
 1. Hetgeen verbroken wordt, is
 - (1) Zelfachting, omdat dit het zaligmakende licht de christen een recht gezicht geeft van zichzelf, hem lerende (zoals de soevereine en vrijwillige liefde Gods erkent, en alle genadegiften daaraan toegeschreven worden) een recht gevoel van zijn eigen boosheid onderhouden. De vernederende indruk hiervan neemt altijd toe, als de Heere Zich verder in Christus openbaart, Jes. 6 : 5.

- (2) Eigen wil; voor zover als iedere trap van zaligmakend licht de ijzeren zenuw verder vermorzelt en ons vorderen doet overeenkomstig in alles met des Heeren wil; Ps. 110 : 3. 2 Kor. 10 : 4.
- (3) Eigen gemak. Want dit licht verwijdt het hart en zet het aan om te lopen in de weg van des Heeren geboden, Ps. 119 : 32, en de liefde van Christus dringt daartoe niet alleen, 2 Kor. 5 : 14, maar wekt ook de ziel op tot een moedig dragen van het kruis en van alle ongemakken, als een goed krijgsknecht van Jezus Christus; 2 Tim. 2 : 3, Hebr. 10 : 34. Zelfs in alles wordt ze aangezet om des Heeren sterkte te prijzen, die haar handen onderwijst ten strijde, en haar vingers ten oorlog, Ps. 144 : 1.

2. Aangaande het tweede: Behalve hetgeen reeds gemeld is, kunnen wij verder overwegen, de volgende slagen die aan het eigen gegeven worden:

- (1) De Heere ontdekt door Zijn verlichtingen meer en meer de ledigheid, ijdelheid en laagheid van de schepselen; aldus speent Hij het hart van al de afgoden, zelfs de meest geliefde onder hen; Jes. 40 : 6.
- (2) Dit licht geeft ook meerder ontdekking aan het hart en bewaart het op die dingen te vertrouwen; Rom. 7 : 18.
- (3) Het ontdekt ook verder (als het toenemende is) de walgelijkheid van onze gerechtigheid, en doet derhalve die groten afgod neerstorten; Jes. 64 : 6, Fil. 3 : 7, 8. Dit alles is geheel boven ons bereik en strijdig tegen het koninkrijk van duisternis. En daarom onderscheidt het de werkingen van des Heeren Geest en deze bedriegerijen van de satan.

Vierde merkteken.

De invloeden van des Heeren Geest onderwijzen de zielen en doen hen hoog achten de dienst die in de Geest geschiedt. Dit behelst de volgende zaken.

1. Een gezicht des geloofs van God in Christus in zijn heerlijke majesteit, hoogheid en genade, Wiens indruk de ziel vervult, als zij voor Zijn aangezicht verschijnt, Ps. 63 : 1, 2; 2 Kor. 3 : 18.
2. De uitgangen van de hele ziel tot Hem in geloof, liefde, vermaak en andere genade van de Geest, Ps. 119 : 10; 42 : 1, 2; Jes. 26 : 9.
3. Rusten in Hem, als vervullende de gehele ziel en al haar begeerten. De Heere is het AL van een christen, voor de tijd en de eeuwigheid.
4. Een krachttrekking uit Hem door geloof en een ontvangen van licht, leven en geestelijke sterkte uit Zijn volheid om in Zijn wegen te wandelen en verzoeking tegen te staan; Markus 5 : 30; Joh. 1 : 16; Jes. 12 : 3.
5. Een eten van het verborgen manna, Openb. 3 : 17, door het geloof als terende (indien ik het zo zeggen mag) op de Heere Jezus, en in een geestelijke zin Zijn vlees etende, en zijn bloed drinkende; Joh. 6 : 33, 34. Dat dit nu bovennatuurlijk is, en de sterkste fondamente van het koninkrijk van de satan omver stoot is zeer duidelijk voor degenen die ogen hebben om te kunnen onderscheiden.

Hieruit kunnen wij deze gevolgen trekken:

- (1) Dat de grove verleidingen van geestdrijverij haar begin gehad hebben uit onkunde van deze dingen, omdat - na enige overtuigingen en wettische vermoeden, - de verleide personen (vindende geen rust in Christus, omdat zij onder Zijn hand noch vernederd noch tot een zaligmakend geloof in Hem gebracht werden) openlagen voor de rustbelovende bedriegerijen van de satan. Die eindigen in grote afval en schipbreuk des geloofs en van een goede consciëntie. Dit hebben verscheidene van hen getuigd, terwijl zij bekenden, dat zij noch voldoening, noch rust vinden konden in onze weg. Want, gewis, hadden zij die weg der gerechtigheid gekend,

zij zouden daar niet van zijn afgekeerd. 2 Petrus 2 : 21, 22; maar hun antwoord op de minste aansporing daartoe zou geweest zijn, zoals in Joh. 6 : 68: *Tot Wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens.* En: *Maar zij waren niet uit ons, daarom zijn zij van ons uitgegaan,* 1 Joh. 2 : 19.

- (2) Dat afgoderij, bijgeloof en andere grove verfoeilikheden in de godsdienst uit onkunde van haar geestelijkheid gesproten zijn, zodat men zich maar toelegde om het vleselijk gemoed en de uiterlijke zinnen te strelen met kostbare gebouwen, een stemmende muziek, grootse vertoningen en dergelijke, hetwelk de godsdienst onder de papisten en anderen ontaard is.
- (3) Hieruit vloeit het verderf in de godsdienst, het opleggen van zware lasten op de consciënties en hetgeen verder bekwaam was om de instellingen des Heeren te voegen naar het vleselijk belang en de genegenheid van de mensen. Hoewel deze gruwelen met zodanige schijn van plicht en nuttigheid moge bedekt worden, zodat zij zelfs sommigen van de kinderen Gods bedriegen, is toch het voorname beginsel, een overheersende strijdigheid tegen de instellingen van Christus, wat juist het kruis voor onze verdorvenheid is. Waarom men Zijn banden verscheurt en Zijn touwen van zich werpt, en toegeeft in zware en zondige zaken, uit liefde voor gemak en vrees voor vervolging. Ps. 21 : 3. Gal. 6 : 12.

Wij zullen de volgende merktekenen een weinig beknopter voorstellen.

Vijfde merkteken.

Het zaligmakend licht komt altijd overeen met de weg Gods, die Hij gehouden heeft met de wolk der getuigen, beschreven in het woord; Hebr. 11 en 12:1; Ef. 4: 8 en 6:10. Met deze wezenlijke ondervinding van de heiligen in alle eeuwen, betreden allen één weg en worden geleid door dezelfde geest. Er is geen verschil tussen hen in opzicht van de fondamente van de godsdienst, ook geen strijdigheid omtrent hun praktijk, in opzicht van de wezenlijkste delen; hoewel er enig verschil van bevattingswijze zijn kan in enkele dingen van minder gewicht, omdat wij hier maar ten dele kennen en profeteren. Deze overeenstemming wordt echter niet gevonden in de bedriegerijen van de Satan en ons eigen hart.

Zesde merkteken.

Dit licht vliedt niet van de toetssteen en de beproevingen aan het woord, maar wordt versterkt en bevestigd, zelfs door de allernauwste onderzoeking waaraan het de ziel sterk toe aanzet en onderwerpt.

Dit geschiedt niet met moeite, maar met vermaak op alle gelegenheden, Ps. 26:3, 139 : 23, 24. Bijgevolg worden de personen, ordonnantiën en schriften, die meest onderzoekend, getrouw en nuttig zijn tot dit einde, omhelst, Ps. 141 : 4. En welke misgrepen er ook onder dit licht mochten vermengd zijn geweest, zoals het bouwen van hout, hooi en stoppelen op het rechte fundament, zulk een ziel is gereed om het te erkennen, en is blij dat die verbrand worden, 1 Kor. 3 : 15. Veel heilige vrees ontzet haar, Ps. 28 : 14, en zij durft het voor God niet te liegen, door uit te blussen hetgeen door Zijn woord en Geest haar bekend gemaakt is.

Zevende merkteken.

Het gaat vergezeld met liefde des harten, tot degenen die de Heere vrezen.

Welk groot verschil onder hen ook mocht gevonden worden, ten opzichte van de verscheiden maten van licht, toch blijft des Heeren beeld dierbaar aan degenen, die de Heere vrezen, als deelgenoten van hetzelfde dierbaar geloof, en onder hetzelfde dierbaar geleide op hun weg naar Boven. De overeenkomst van ondervinding baart

onder hen een zoete harmonie; Ps. 16: 2, 3. En het is op te merken, dat zij onder de zwaarste beproevingen teder zijn over die de Heere vrezen, en zorgvuldig waken, hun geen aanstoot te geven; Ps. 73 : 15. Het is een zwart merkteken zorgeloos te zijn, en het geslacht van de rechtvaardigen te ergeren, Matth. 18 : 7.

Achtste merkteken.

De zaligmakende verlichtingen worden bewaard, versterkt en vermeerderd door de weg van strijd, terwijl de boze geesten, met onze duisternis en vleselijke begeerlijkheden samenspannende, al hun kracht en listen daartegen aanwenden om de indrukken, die op de zielen van sommigen daardoor gemaakt waren, geheel uit te blussen, door alles in twijfel trekken.

De discipel is in dezen niet meerder dan zijn Heer; Matth. 21 : 1, 2, enz., vergeleken met Lukas 4 : 13, waar gezegd wordt, dat de duivel voor een tijd van Hem week, hetwelk te kennen geeft, dat Hem meer aanvallen te wachten waren. Dus loopt de weg ten hemel door een reeks van strijden; en de oorlog wordt niet geëindigd dan met het einde van ons leven; Rom. 13 : 12. Het is zeer opmerkelijk, dat de geestdrijvers hun eigen bedriegerijen aan anderen ontdekken, door het roemen van hun vrijheid en boven de strijd verheven te zijn. Noch apostel, noch profeet, noch Christus Zelf, in Zijn staat van vernedering, bereikten zo'n verheven stand. En de Schrift spreekt van zo'n staat in deze tegenwoordige tijd niet. Ja leert geheel het tegendeel. Zij behelst zoveel bewijzen daarvan als er voorbeelden van de heiligen in beschreven zijn. Welk oordeel kunnen wij dan anders over deze personen vellen, dan dat de sterk gewapende zijn huis bewaart en daarom alles in rust is?

Negende merkteken.

Het zaligmakend licht komt niet schielijk (bijzonder in duistere tijden) tot zijn hoogte, doordat het een stroom van tegenstaande verzoeken en sterk drijvende begeerlijkheden tegen zich heeft; Ef. 6:12, Kol. 3 : 5, Gal. 5 : 17, 24.

En daarom geschiedt de vordering door bloedige tegenstand; Hebr. 12:4. Dit geschiedt bij verscheiden trappen, dan eens óp, dan eens neer; nochtans met vastheid en voorspoed. En alhoewel onder een extra-ordinaire uitstorting van de Geest in de dagen van de apostelen (welker verblijf op één plaats noodzakelijk doorgaans kort moest zijn en daarom een grotere haast vereiste, omdat zij het Evangelie door de gehele wereld verkondigen moesten) en naar evenredigheid op andere tijden, (als de Heere Zijn Kerk uit het Roomse Babel voerde) onder een meer als ordinaire invloed het werk een spoediger voortgang gehad mocht hebben; nochtans was het met zulke bewijzen in vaste zekerheid en buitengewone voorspoed, die nodig waren tot een spoedige voortgang, Pred. 2:27; 6 : 30, 31.

Daarentegen, die haastige bereiking van een grote hoogte van geestelijkheid en een groot vertrouwen daarop, zonder enige klare gronden, smaken naar bedriegerijen, zijnde een bouwen op een zandgrond. Ik zal hier geen bewijzen meer aan toevoegen, omdat er hier en daar op verscheidene gelegenheden door deze hoofdstukken genoeg verspreid zijn geworden, die ik niet nodig vind weer te herhalen, daar ik mijn voornaamste oogmerken heb neergesteld. Ik zal dan eindigen met een tweevoudige opwekking.

1. Laat ons vermaand zijn de Schrift te onderzoeken, onder een afhangende van de invloeden van de Heilige Geest, *opdat het woord van Christus rijkelijk in alle wijsheid in ons wonen mag*, Col. 3 : 16, Joh. 5 : 39.

Overweegt tot beweegredenen:

- (1) Dat de weg des levens daar klaar in aangewezen is; Ps. 119 : 6; 2 Tim. 3 : 15, 16; 2 Petrus 1 : 19.
- (2) Dat satans bedriegerijen en de listen van ons eigen hart daarin ontdekt worden; 2 Kor. 2 : 11; Hebr. 4 : 12; 1 Kor. 14 : 25.
- (3) Dat er het zwaard van de Geest is, om door te snijden de knopen van verzoeking; Ef. 6 : 17. De Heere Jezus zelf heeft het zwaard krachtadig gebruikt tegen de Satan, Matth. 4 : 1, 2, en zo doen ook allen, die Hem volgen.

Tot uw besturing dient:

- Vergezel en achtervolg het lezen en horen van het woord met gebeden, dat de Heere uw ogen opene en de wonderen van zijn wet doet zien, Ps. 119 : 18; 143 : 10; 27 : 11.
- Doe voordeel met de gezegende gelegenheden, wanneer het gordijn een weinig opgeschoven wordt en de Heere licht op Zijn woord geeft; 2 Kor. 3 : 10, Lukas 24 : 32. Laat zulke gelegenheden, onder des Heeren genade niet voorbij gaan.
- Merk wel op die gangen, door welken de Heere de ziel uitkomst van zijn troebelen gegeven en daarna met Zijn goedheid overstroomd heeft. Ps. 119 : 49, 2 Kor. 12 : 9.
- Herkauw het woord veel en tracht onder het gebed een gegronde kennis daarvan te hebben. 1 Tim. 4:15; 1 Kron. 29 : 8; Hand. 11: 32.

2. Laat ons in alles in de geestelijke strijd de dingen bij de toetsteen van het woord bezien, Jes. 8 : 20, zijnde de enige regel, onder een afhanging van het geleide van de Geest. Dit zal ik in de volgende takken uitbreiden.

- (1) Tracht alleszins hoge en betamelijke gedachten van de Heere te bewaren, volgens de overvloedige ontdekkingen van Zijn goedheid, die Hij in Zijn woord gegeven heeft. Een geoefend christen wordt veel verzocht, harde gedachten van Hem te hebben, wat een verfoeilijk kwaad is en zeer hinderlijk in Zijn dienst, Matth. 25 : 24.
- (2) Wacht ervoor des satans ingevingen en aansporingen aan te zien, alsof zij Godsspraken waren. Hij is de grote leugenaar en de vader ervan Zijn vleierijen strekken (Joh. 8 : 44) tot hoogmoed en zijn dreigementen om de moed op te geven. Deze moeten beiden zorgvuldig gemeden worden, Deut. 29 : 19; Jes. 50 : 11; Ps. 77 : 8.
- (3) Zie de zoete verkwikkingen en opwekkingen onder uw geloofsoefeningen niet aan als een grond en bevestiging van uw staat, maar wacht op duidelijke bewijzen uit het woord, voor alles wat u te geloven en te ondervinden staat, beproevende dit aan hetgeen wij in het woord hebben, en van de heiligen daarin beschreven vinden. Als u niet op hun weg gaat, kunt u hun einde niet krijgen.

Zo hebben wij de eerste LERING van deze verhandeling ten einde gebracht. Indien dit anderen die meer bekwaamheid tot zulk een werk hebben, mocht opwekken om verdere ontdekkingen te geven, ik zou blij zijn mijn werk daardoor te verdonkeren. Intussen, zover het vaste waarheden, (hoewel gebrekkig verhandeld) in zich bevat, bevelen wij het aan de grote Herder der schapen, niet zonder verwachting, dat het door Zijn zegening en de invloed van Zijn Geest aan de weinigen die het gehoord hebben, en anderen, in wiens handen het komen mag, zal nuttig zijn.

TWEEDE LERING

De eerste lering in het vorige deel afgehandeld zijnde, treden wij nu tot de volgende.
Deze is: *het woord, waardoor de Heere de invloeden van de Geest meedeelt, is het*

woord des Evangelies, in tegenstelling met de wet en alle wettische leringen uit die fontein voortkomende.

Dit wordt in onze tekst genoemd *een prediking des geloofs*, als tegengesteld tegen de Wet of de werken van de wet, die door de valse apostelen ingevoerd worden.

Tot bevestiging van deze leer kunnen wij daarmede vergelijken 2 Kor. 3 : 8, 9, waar de wet en het Evangelie tezamen vergeleken wordt, en het *éne* genoemd *wordt een bediening des doods en van verdoemenis*, in tegenstelling met het andere, dat genoemd wordt: *een bediening der rechtvaardigheid en van de Geest*, door hetwelk alleen de rechtvaardigheid en de zaligmakende invloeden van de Geest kunnen gekregen worden. In het zesde vers worden de dienaars van het *éne* genoemd *bedienaars van de letter* en de andere *bedienaars van de Geest*; voor zover de zegeningen des verbonds, medegedeeld door de Geest, samengaan met het *éne*, maar van het andere ontbloot blijvende, en dus *een dodende letter* is. Zie ook Gal. 3 : 12, waar ons geleerd wordt, dat de wet niet is uit geloof; hetwelk *nóch* de Genadefontein, - namelijk het geloof in Jezus Christus, - *nóch* een andere genade van de Geest aanwijst of verkrijgen doet.

Tot verklaring van deze leer zullen wij eerst enkele vragen voorstellen en beantwoorden.

Eerste vraag. *Wat moeten wij verstaan door het woord des Evangelies?*

Antwoord.

Het is dat woord, hetwelk het Evangelie in zijn zuiverheid voorhoudt, zonder aan de één of andere kant tot bedenkingen af te wijken, die het door dwalingen, die daar tegen aanlopen, verdraaien of verduisteren. Wij zullen enkele zaken tot een voorbeeld aantonen, welke op een bijzondere wijze opgehelderd worden, als het Evangelie in zijn zuiverheid gepreekt wordt.

1. Het Evangelie toont klaar en helder de verloren natuurstaat van de mens, het ontnemt hen alle uitvluchten en hulpmiddelen, hoedanig die mogen zijn, en besluit hen onder de zonden; Matth. 3 : 7, 8, 9; Rom. 3 : 19 en doorgaans in de eerste hoofdstukken.
2. Het toont klaar haar uiterste onbekwaamheid om uit die verloren staat te geraken; alsook haar vijandschap tegen God, hetwelk het kenteken van ons vleselijk gemoed is, Rom. 8 : 7, wat zich op een zeer bijzondere wijze openbaart tegen het lieflijk juk van Christus en tegen de weg van zaligheid door Hem, Rom. 10 : 3. Zie ook van haar onvermogen: Ef. 1 : 19, 20 en 2 : 1.
3. Het toont de heerlijkheid en billijkheid van des Heeren handeling, hoedanig Hij ook over de mens mocht beschikken, die zichzelf verdorven heeft en maar enkel toorn door iedere zonde verdiend heeft, hoeveel te meer door die allen; en hoe het ook uitvalt, hem wordt geen onrecht gedaan.
4. Dit woord des Evangelies ontdekt Christus in Zijn persoon, ambten en staten en alles wat de verborgenheid van de verlossing aangaat, beide in haar uitwerking en toepassing. Jezus Christus is het merg van het woord en de substantie van alles wat daarin geopenbaard wordt, hetzij het leringen, voorbeelden, voorzeggingen of beloften zijn. Al wat wij weten moeten of bekend te maken hebben, is daarin begrepen, Gal. 3 : 2; 1 Kor. 2 : 2; 2 Kor. 1 : 20.
5. Het ontvouwt de leer des geloofs in haar natuur en verscheiden werkingen, en onderscheidt het van verscheiden soorten van schijn geloof, welk schijn geloof zijn de krachtdadigste werktuigen van de satan om de zielen te verderven, Rom. 1:17; 2 Petrus 1 : 5.

6. Het doet zien de kracht van het geloof of liever van des Heeren Geest, die het geloof werkt en daarin doet toenemen langs de verscheiden stappen van die weg, totdat het licht der heerlijkheid schijnen zal.

Tweede vraag. *Hoe en in welk opzicht wordt de leer van het Evangelie gesteld tegen de wet?*

Antwoord.

A. Ontkennenderwijze.

1. Niet door de leer van de wet te verduisteren, of haar wijde uitgestrektheid in het minst te verminderen, Ps. 119 : 96. Want haar geestelijkheid en wijde ruimte worden ten volle opgehelderd en klaar en krachtig vastgesteld door het Evangelie. Dus bevrijdt het de Wetgever zelf van de lasteringen, toevoegingen en valse getuigenissen, die door de Farizeeën en schriftgeleerden daarbij gevoegd waren; in Matthéüs in het 5, 6 en 7 hoofdstuk, waar Hij zijn rechte mening te kennen geeft. Wat door de apostel óók te verstaan gegeven werd, in Rom. 7 : 9, 10, wanneer de Heere hem van zijn eigen gerechtigheid aftrok, door een klare ontdekking van de wet.
2. Niet door losmaking van haar verplichting, welke ten opzichte van gehoorzaamheid aan ons nu even zo sterk als ooit aan Adam geboden is; Rom. 3 : 31 en 6:12.
3. Ook niet door de overtredingen van de wet toe te dekken of lage gedachten te doen hebben van hetgeen haar tegenstrijdig is. Maar omgekeerd, niets vergroot de zonden méér, en ontdekt méér de uitnemende verzwaring daarvan, als de leer van het Evangelie. Ook niet door ontzenuwing van het gebruik van de wet, in het dienen aan het Evangelie, met de zondaar te overtuigen, te wonden en te vernederen; waarin zij ons een tuchtmeester is tot Christus; Gal. 3:24, Rom. 3 : 20.

B. Stellenderwijze.

Het Evangelie is gesteld tegen de wet.

1. Daarin, dat het geen wettische werken, aan wie of onder wat voorwendsel het ook is, als onze rechtvaardigheid voor God toelaat; Rom. 4 : 4, Gal. 2:16, 17, 18, en 5 : 4.
2. Dat het de mens geheel uit zijn eigen zelf drijft.
 - a. Ten opzichte van haar beginsel, lerende ons, dat nóch onze natuurlijke vermogens, nóch verkregen bekwaamheden, nóch gemene gaven, of genade van de Geest het beginsel zijn, waardoor wij mogen werken. Maar dat zelfs iedere begenadigde ziel, hoezeer zij ook gesterkt is, elk ogenblik door het geloof in Jezus Christus leven moet en noodzakelijk vallen zal, als zij op enige genade steunen of enigszins daarop vertrouwen wil.
 - b. Ten opzichte van haar doel. Hij die de Alfa in het begin is, is ook de Omega in het einde. Openb. 1 : 11, Rom. 11 : 36. God in Christus door de Heiligen Geest is het einde, in hetwelk, zo leert ons het Evangelie, alle onze gedachten, genegenheden en bewegingen eindigen moeten, zoals de wateren en rivieren in de zee; Ps. 63 : 25, 1 Kor. 10:31. De eigen bedoeling moet van trap tot trap geheel uitgeroeid worden; Matth. 16 : 24, 25.
 - c. Ten opzichte van haar beweegredenen. Het Evangelie leert de ziel; ja geeft haar krachtige invloeiingen tot, en versterking in een nieuwe gehoorzaamheid, meer door drang van de liefde van Christus, dan door al de dreigementen van de wet of de vrees voor de hel. Dus is de wet niet gesteld voor de rechtvaardige om hem in te teugelen; 1 Tim. 1. 8. Want het is zijn lust in deze

wegen te wandelen. Zijn gehoorzaamheid is een weerkaatsing van de liefde van Christus, die in Zijn hart uitgestort is; 2 Kor. 5 : 14, Rom. 5 : 5.

- d. Ten opzichte van de middelen. Christus is ons alles, Fil. 1 : 22. En het Evangelie leert ons een gedurige toepassing van Hem door het geloof te leven, Die ons van Gode geworden is, tot wijsheid, gerechtigheid, heiligmaking en verlossing. Dus wordt het eigen ik vernietigd en hij die roemt, *moet in de Heere roemen.*

Derde vraag. *Waarom is het dat de Heilige Geest door dit of middel van het Evangelie, en niet door een ander middel, bijzonder door de wet, als gesteld zijnde tegenover het Evangelie, wordt medegedeeld?*

Antwoord. Hoewel wij geen andere reden als het goede welbehagen Gods, die het zo geordineerd heeft, nodig hebben, zijn er echter sommige dingen zeer betamelijk in deze orde, die reden kunnen zijn.

1. Het Evangelie verhoogt Christus; het enige oogwit ervan en het merg van al wat het behelst, is om de glans van Zijn heerlijkheid te vertonen, in hetgeen Hij gedaan heeft voor verloren zondaars, vanaf de Raad des vredes tot hun herstel en wederbrenging; door verscheiden perioden, van het begin van de wereld tot de uitvoering in de volheid van de tijden; en in verscheiden trappen van de toepassing ervan, totdat de heerlijkheid het einde kronen zal; Zach. 6 : 10.
2. Het Evangelie verhoogt de souvereine liefde en vrije genade Gods. Het betoogt en heldert ten volle op, dat alles in de verloren mens verkeerd is, en dat geen beweegreden voor de minste genade, veel minder voor enige zaligmakende vrucht daarvan, kan gevonden worden dan alleen in de vrije goedheid van Hem, die genadig is, dien Hij wil, Rom. 9 : 16, 18; Ef. 2 : 5, 8; Matth. 11 : 25, 26.
3. Het bestrijdt de voorgewende hoogmoed van 's mensen geest, hem klaar ontdekkende, dat hij niets doen kan tot zijn behoud. Zo sluit het alle roem uit, door alle mensen onder de zonde te besluiten; Rom. 3 : 10-20, 27.
4. Het Evangelie, in tegenstelling van de wet, is geordineerd als een middel om de ziel in de rust te brengen; Matth. 11 : 28, 29; Hebr. 4 : 8, 9, 10. Mozes, aangezien als een vertegenwoordiger van de wet, bracht de kinderen Israëls in Kanaän niet; dit werd voor Jozua overgelaten, die hierin een heerlijk type van Christus was.

Nu wij dit tot verklaring van onze tweede lering vooruit hebben gesteld, zullen wij verder gaan, en tot onderricht en volle overtuiging sommige dingen daaruit openleggen.

- 1e. De wettische leringen.
- 2e. De wettische aandrijving.
- 3e. Zal ik sommige aanmerkingen over die beiden geven.

1e. Wat het eerste aangaat, ik versta door wettische leringen die, welke de verdorven natuur verheffen, onder welk voorwendsel het ook is, hetzij direct of indirect, grover of fijner; welke leringen voor het grootste deel tot de volgende hoofdpunten kunnen gebracht worden:

- (1) De werken te stellen tot een gedeelte van onze gerechtigheid voor God, hetzij ze zijn van wedergeborenen of van niet-wedergeborenen, hetzij door enige inwendige waarde daaraan te geven, of die waarde aan Christus' verdiensten, als onze werken waardig makende, toe te schrijven tegen het gehele oogmerk en aandrang van het Evangelie; zoals onze gereformeerde Godgeleerden breedvoerig hebben aangewezen; vergelijk Rom. 3 : 21, 22; Gal. 2 : 16 en 5 : 4.

- (2) Te stellen een nieuw verbond, als de vrucht van Christus' dood, hetwelk gemakkelijker is als het vorige, echter blijvende een Verbond van werken, met alle mensen gemaakt, en hetwelk de uitverkorenen door een goed aanleggen van een meerder hulp omhelzen en voltrekken. Het Evangelie wordt op deze manier vernietigt, door het verwarren van de twee verbonden, Rom. 4 : 5 en 11 : 5, 6.
- (3) Het geloof in het stuk van de rechtvaardigmaking, onder wat voorwendsel het ook zij, als een werk aan te nemen, strijdt tegen het oogmerk van het Evangelie, dat alle werken uitsluit, Ef. 2 : 8, 9, 10; Rom. 1 : 5, 6.
- (4) In het oefenen van geloof en van een nieuwe gehoorzaamheid iets aan de natuur toe te schrijven, hetwelk strijdig is tegen hetgeen de schrift ons leert van de verloren staat van de mensen, die dood is in zonden en misdaden, Ef. 2:1, en zo onbekwaam is om enig geestelijk goed te werken, als de doden zijn om enige bezigheden dezes levens te verrichten. Ja, ofschoon al vernieuwd, blijft zij ten uiterste onbekwaam tot enig ding, als niet de invloeiingen van Boven ieder ogenblik onderhouden worden; Jes. 27 : 2, 3; Joh. 5; 2 Kor. 3 : 5; Jer. 10 : 23.
- (5) Zulke dwalingen, waardoor men niet recht erkent de vijandschap van de verdorven natuur, Rom. 8 : 2. Bijvoorbeeld, wanneer men sommige personen, die goed opgevoed en zedig, eerlijk en wettisch Godvruchtig zijn, aanziet als hebbende enige geschiktheid voor de zaligmakende genade, hoewel nog niet wedergeboren. Zo vinden wij dat de schriftgeleerden en Farizeeën, hoe overvloeiende zelfs in godsdienstige plichten en gemakkelijk om mee om te gaan, Lukas 18 : 11, toch de allerhevigste vijanden van de Heere Jezus waren en Hem ter dood toe vervolgden, terwijl de tollenaars en zondaren Hem met blijdschap aannamen; Matth. 12:23, 24, en 33 tot het einde. Lukas 7 : 24, 30. Lukas 16 : 14. Hier vandaan was het dat de godsdienstige Joden tot de wet der rechtvaardigheid niet kwamen, terwijl het de heidenen gelukte. Rom. 9 : 31, 32 en 10 : 3. Want zulken zijn de grootste tegenstanders van Christus in de weg van geloof, omdat zij in een wettische grond diep geworteld, niet uitgeledigd, maar vol van zichzelf zijn, Openb. 3 : 18. Deze zijn ver buiten schot voor de overtuiging vanwege de verblinding die zij van hun zonden hebben.
- (6) Zo te spreken van het geloof, inzonderheid in het stuk van rechtvaardigmaking, dat men daar onder bevat, boetvaardigheid en nieuwe gehoorzaamheid. Want dit is in wezen maar een werk bestreken met een kleur of gedaante van het Evangelie; nochtans ten uiterste het Evangelie van Christus verdraaiende en de hovaardige natuur een stof van roem gevende, zoals in Ps. 115 : 1. 2 Rom. 3 : 27. Lukas 17.
- (7) Eindelijk voegt hierbij de bespottingen van de Antinomianen, welke voorgevende Christus en Zijn vrije genade uitnemend te verhogen, Hem alleen maar verraden. Zij zijn vijanden van Zijn lieflijk juk en geven veel aanleiding tot een slordige en losse wandel, omdat zij een staat van gedurige blijdschap leven, in tegenstelling met de gedurige worstelingen van de gelovigen; die zij maar beschimpen, niettegenstaande het oude en nieuwe Testament daar vol van zijn. Ps. 13, 69, 73, 130, 142. Matth. 11 : 12. 2 Tim. 4 : 7, 8. 1 Kor. 9 : 25, 26, enz. Zulke geschikte wegen om de verdorven natuur te strelen zijn zeker vals en lopen aan tegen de enge poort en nauwe weg, die de schrift ons leert, Matth. 4 : 13, 14.

2^e. Wat betreft *de wettische aandrijvingen*, dit wordt gevonden in zulken, die wel de voorgemelde dwalingen niet toestemmen, maar toch aan hetzelfde oogmerk dienen, en het Evangelie op alle gelegenheden verduisteren, waardoor de hoogmoed van de natuur niet neer gesmeten, maar versterkt wordt. Ik zal tot voorbeeld maar enkele

bijzondere zaken uit velen, neerstellen om deze gevaarlijke aandrang te ontdekken; welke blijkt:

- (1) Wanneer de verloren staat van de mens niet getrouw en genoegzaam voorgehouden wordt. Bijzonder door deze uit de dagelijkse zonden, met de omstandigheden van de dag, plaats en personen te ontdekken, met een beknopte toepassing van de Heere van de waarheid. Dit was de wijze van de Heere Jezus en van alle de profeten en apostelen, Matth. 3 doorgaans, en Jesaja 58 : 1, 2, 3. Hand. 2 : 37 en 7 : 51, 52. En men kan des Heeren zegeningen over een algemene overtuiging, in welke de bijzondere zonden onaangeroerd blijven, niet verwachten.
- (2) De aandrang is wettisch, wanneer de zondaar tot het leven des geloofs aangemaand wordt, maar niet uit zichzelf gedreven is, noch aan alle kanten en op alle wijze tegen het eigen werken bewaard wordt. Maar dat integendeel de plichten aangedrongen en de weg van Christus door geloof toe te passen, om die te volbrengen geleerd wordt zonder ontdekking van 's mensen onbekwaamheid, hoewel begenadigd zijnde, Lukas 17 : 5. Jer. 10: 23. Joh. 15 : 5. 2 Kor. 3 : 5. Want bij gebrek van deze ontdekking wordt de zondaar dieper in zichzelf gedreven, en werkt zelf zijn eigen verderf uit.

Nu zullen wij enkele gevolgen aanmerken:

1. Doordat het uit de voornoemde en veel andere teksten blijkt, dat het oogmerk van de Geest des Heeren is; de verheven geest van de gevallen mens te vernederen; moet de duisternis verschrikkelijk zijn bij hen die een verkeerde weg inslaat. Een ziel onder een behoorlijke indruk van de heerlijkheid en majesteit Gods, en van haar eigen nietigheid, spreekt een heel andere taal; Jes. 4 : 6, en 6 : 3. Rom. 3 : 10 enz. 1 Petrus 3 : 2, 4.
2. Dat de afwijking van 's mensen geest tot het eigen ik zeer sterk is, dat niets minder dan een almachtige hand de koers daarvan weerhouden kan. Ja dat zelfs de uitmuntendste heiligen daar veel door geoefend zijn en nog geoefend worden en schade lijden van deze wortel, die niets dan gal en alsem voortbrengt, Ps. 3 : 6. Matth. 26 : 3. Welke vreemdelingen moeten het dan zijn van hun eigen hart, die door leringen de hovaardige natuur prijzen en haar belang handhaven.
3. Hierdoor kunnen wij zien de beklaglijke toestand van de kerk, wanneer de zuivere leer van het Evangelie verdonkerd is, en als de wettische dwalingen de overhand hebben! Of, op zijn beste, als de wet onder een zweem van het Evangelie wordt ingeboezemd. Het was met de kerk geheel anders gelegen, wanneer des Heeren licht over Zijn volk scheen. Maar op het afnemen van Zijn licht is in alle eeuwen de afwijking gevolgd van de eenvoudigheid die in Jezus Christus is gevolgd, 2 Kor. 11 : 3. Welk een stof van vernedering hebben wij niet over zo'n weg! En wij behoorden ten hoogste te waarderen zulken, die door de genade de zielen daartoe wederbrengen, ofschoon het onvolmaakt is en nadat het in deze duisternis naar de verscheiden gelegenheden des tijds mogelijk is.
4. Wij zien hier een van de redenen, waarom de uitverkorenen niet kunnen verleid worden door enig ding, wat het ook is, want zij zijn gebracht op een weg des geloofs in de Heere Jezus, en geleerd door het geloof te leven en te wandelen in nieuwigheid van de Geest, en zullen op die weg vorderen en door de Heere bewaard worden. Joh. 7 : 17. Matth. 24 : 24. 1 Petrus 1 : 5. Gal. 2 : 20.
5. Het is een gezegende bestelling van de Heere, dat men gekruist wordt in het zoeken van rust door de wet en dat alle dingen daarin tegenvallen, want zó wordt

de ziel afgetrokken van die geruste en gevaarlijke man, om met Christus getrouwd te worden. Rom. 7 doorgaans, en Jes. 54 : 5.

6. In een weg van heiligmaking zal een diepe en gegronde kennis van de waarheden van de religie verkregen worden en de zielen bekwaam gemaakt, om de tegenstrijdige dwalingen, hoe zeker die ook mogen voorkomen, te onderscheiden van hetgeen zij dagelijks leert en ondervindt, Psalm 119 : 98, 99.

Wij gaan nu verder om een weinig ontdekking te geven van de schadelijkheid van de wettische praktijken, en zullen die:

- 1e. In het algemeen openleggen.
- 2e. De voornaamste punten daar zij van afvloeien aantonen.
- 3e. De verdorven stromen, die hieruit voortkomen aanwijzen.
- 4e. De schadelijkheid daarvan ontdekken, hetwelk ook omtrent de wettische leringen kan toegepast worden.

1^e Wat het eerste aangaat: Ik versta door wettische praktijken:

1. De werken uit iets in ons zelf, hetzij natuurlijke vermogens, verkregen bekwaamheden en zelfs de genaden van de Geest; want ook hier mag men niet op steunen en het zal ons bedriegen als wij daar gewicht op leggen, zijnde in dit opzicht maar een arm des vleses. Jozua 24 : 16. Exod. 20 : 19. Jer. 17 : 5.
2. Het is rusten in onszelf, óf door stilling van onze consciëntie, óf door onszelf een gerechtigheid te formeren, óf door een andere weg in te slaan, die niet boven het bereik van onszelf gaat. Ps. 75 : 34.
3. De eer in het geheel of ten dele aan onszelf toe te schrijven, onze eigen hand te kussen, op welke wijze en hoe behendig dit ook mag geschieden, Hab. 1 : 16.

2^e. De oorzaak van deze verkeerdheden (wat bijzonderder aangemerkt) is tweeledig.

Eerst, vloeien zij voort uit een grote onkunde van deze volgende zes zaken.

- (1) Van de wet zelf die geestelijk is en de minste bewegingen en neigingen tot de zonde veroordeelt. Rom. 7 : 7, 12 : 14. De wet eist een totale gelijkvormigheid van de gehele mens met al zijn vermogens, gedachten, woorden en werken in alle delen, en de uitersten trap van volmaaktheid en van volharding tot het einde. Matth. 22 : 37. Gal. 3:10.
- (2) Dan ons eigen hart hetwelk een verborgen diepte van bedrog en droevige boosheid heeft, welker binnenste alleen door een alziend oog kan doorgrond worden. Jer. 17: 9.
- (3) Een onkunde van de menigvuldige verborgen verzwareningen onzer zonden, die of-schoon door een vleselijk oog niet gemerkt, echter het gemoed heel verslagen maken als de ogen des verstands enigermate ervoor geopend worden. Jac. 3 : 1. Als de glinsterende stralen van de Zon der gerechtigheid in de ziel schijnen, dan wordt alles klaar ontdekt waaraan tevoren niet eens gedacht werd. Ef. 5 : 12, 13.
- (4) Van de uiterste onmacht en vijandschap van de verdorven natuur tegen de wegen Gods. Jozua 24 : 19. Ef. 2 : 1. Rom. 8 : 7.
- (5) Van de walgelijkheid van onze eigen gerechtigheid, als zijnde vergiftigd door het venijn van ons verderf, vloeiende uit de vuile springbron van ons hart, als een levende, maar dodelijke springader; Jes. 64 : 6. Fil. 3 : 7, 8.
- (6) En voornamelijk gebrek van verlichting des gemoeds in de kennis van Christus, 2 Kor. 4 : 6. Want zodra maar iets van de uitnemendheid van deze kennis op een zaligmakende wijze door de ziel gesmaakt is, worden de dingen, die soms schoon

in de ogen schenen, voor schade en drek gerekend, en zij komt gelukkig tot een blijmoedig verlaten van die dingen, Matth. 13 : 44, 45. Fil. 3 : 7, 8

De tweede hoofdneiging van deze verkeerdheden is, het gebrek aan diepe vernedering voor God, en dat wel in een dubbel opzicht.

- (1) In opzicht van eigen sterkte en volkomenheid, als de mens nog niet gekomen is tot een gezicht, dat in hem niets goeds woont, en daarom nog niet heilig wanhopende is aan zichzelf en van al het geschapene nevens hem, missende de overtuiging, dat niets tot onze verlossing uit die grond voortkomen kan, zodat al wat wij doen kunnen is, onszelf te verderven; Hos. 13 : 9. Wegens gebrek aan dit gezicht handelt de mens evenals de verloren zoon, die veel, doch nutteloze raad gebruikte, voordat hij het minste besluit van terug te keren en zich voor zijn vader te vernederen, wilde aannemen; Lukas 15 : 16.
- (2) In opzicht van onderwerping onder de hand Gods, dragende Zijn verbolgenheid, totdat Hij opstaat en zijn zaak bepleit, Micha 7 : 9. Totdat hij erkent de straf van zijn ongerechtigheid, en komt tot de rechte erkenning dat hem geen gerechtigheid kan worden toegezonden, dan alleen uit loutere genade, en rechtvaardig hem toegerekend kan worden van des Heeren zijde; Lev. 26 : 42. In plaats nu stom te zijn door stilzwijgen en de mond in het stof te steken, Klaagl. 3 : 28, Lukas 15 : 18, 19 ; streeft de natuur daartegen en arbeidt als in ijvervuur, tevergeefs menige weg van zelfverbetering inslaande.

3^e. De stromen, die uit deze verkeerdheden voortvloeien, zijn:

1. Zwermen van voornemens, opzetten en beloften, en zelfs dikwijls verbond-makingen in een weg van zelfverbetering, die allen vloeien uit de heimelijke gedachten van enig vermogen in zichzelf; door gebrek aan ware vernedering, Deut. 5:27; Jozua 24 : 14.
2. Grote voorbarigheid en schielijke ondernemingen in de zaken Gods. De mens, niet kennende zijn eigen boosheid en uiterste gebrek aan kracht, maar zich inbeeldende dat er iets uit hem zelf te wachten is, werkt in eigen kracht. Maar indien hij recht vernederd was, zou hij zien dat de weg eens mensen niet bij hemzelf is; noch bij de man die wandelt, dat hij zijn gang richt; en daarom zou hij in des Heeren sterkte door een weg des geloofs krachtig uit zichzelf gaan; vergelijk Exod. 20: 19, met Jeremia 10 : 23 en Lukas 17 : 5.
3. Grote wisselvalligheid in zijn wandel; zijnde soms uitnemend driftig onder zware oordelen, weldaden of welke andere wind ook zijn zeilen mag vullen; op andere tijden weer koud en onverschillig. Soms uitnemend opgeheven, op andere tijden weer zeer neergeworpen, zonder die vastheid welke de vrucht van Evangelisch werk is, Exod. 14 : 31, 15 : 1; Ps. 106 : 12, 13 en 35 : 27.
4. Een slaafse weg bewandelen in het volbrengen van Godsdienstige plichten, meer door vrees en dwang van de consciëntie, dan met gewilligheid en vermaak; Rom. 8 : 15; Gal. 4 : 24; 1 Tim. 1 : 7.
5. Veel bedroefde inmengsels van kwellingen en droefheid over zonde, waardoor de aangenaamheid en zoete vruchten van een Evangelische wandel bijzonder gehinderd worden. Sommige begenadigde personen zitten hier zeer aan vast, ja niemand van hen is er vrij van; doch het heerst niet over hen, Jer. 20 : 14, 15; Ps. 37: 1, 2, 3. Meer hierover zal ons in het vervolg ontmoeten.

4^e Het vierde en laatste is: de schadelijkheid van de wettische leringen en praktijken. Uit velen zullen wij maar deze volgende aanmerken.

1. Zij versterken het voorname en verwoestende deel van 's mensen vijandschap tegen God, namelijk zijn gedurige neiging om de Heere in de weg des geloofs tegen te staan, en zijn hovaardige natuur te voeden, en door en uit zichzelf te werken, de oude natuur meer geworteld wordt; Rom. 10 : 2, Joh. 5 : 40. Zij binden de ellendigen mens in banden van satans dienstbaarheid met de allersterkste banden, die zeer listig en verborgen zijn, die zich onder een schone gedaante voordoen en waardoor de overtuigingen worden afgeschud, terwijl de mens zo veel schijnt te hebben, om goed voor zich te pleiten; Joh. 9:41, Openb. 3 : 18. Die dienstbaarheid is te groter, omdat de banden niet gezien kunnen worden, en omdat die onder de wet zijn, alles gelijk hebben met hen die onder de genade zijn. En hierdoor zijn niet alleen de begenadigden, maar ook zij zelf over hun staat tevreden, omdat zij als dwaze maagden de wijzen in alle uitwendige daden gelijk zijn. En hun banden worden niet weinig versterkt door het voordeel van de natuur, die ten volle gewillig is in zo'n weg.
2. Zij brengen naderhand de ziel onder de zwaarste dampen van benauwdheden, als de overdekte wond weer opengerukt wordt, Jer. 8 : 11; Hand. 9 : 9, en zij tot in de grond toe moet gefundeerd moet worden; anders blijft de mens onherstelbaar verloren, als volhardende op een vals fundament. De sterkte van de begeerlijkheden wordt door de allergrootste wettische verbetering geenszins verbroken. Als zij enigszins worden beteugeld, als wateren die tegengehouden worden, dan overstromen zij daarna echter over al haar oevers of vinden verborgen uitgangen; die hoe bedekter, hoe erger zijn. Want de wet heeft de belofte van de Geest niet en de zonde behoudt haar heerschappij over haar gevangenen; Rom. 6: 14; 2 Kor. 3 : 6, 7; Gal. 4 : 25, 28. Zo blijft de ziel (hoe schoon ook de vertoningen zijn) in haar staat van vijandschap en onder satans geweld. Het grote oogmerk van het Evangelie is tegengestaan en de eigengerechtigheid gesteld in plaats van de Heere Jezus; hetwelk, als het niet genadig voorkomen wordt, tot een onvermijdelijk verderf moet uitlopen, Ef. 2 : 7, 8.

Nu komen wij tot het onderzoek, of wij zijn onder de wet of onder de genade.

Dit is een zaak van zó'n gewicht, dat onze zaligheid of rampzaligheid voor de tijd en de eeuwigheid daarvan afhangt. Laat ons tot dit einde letten op de gelijkenis van het huwelijk, hetwelk de apostel gebruikt in Rom. 7 : 1, 2, 3, 4, waar ons onder andere geleerd wordt de hoge noodzaak om te worden vrijgemaakt van de wet als onze eerste man om aan Christus getrouwd te worden. Ik zal tot dit doel, als de Heere mij bekwaam maakt, het éne tegen het andere stellen en samen vergelijken, hen die onder de wet én die onder de genade zijn. Ik blijf bij het voorbeeld van het huwelijk, opdat de toets zo veel te klaarder en voller is, en het één aan het andere licht geve. Waartoe de volgende kentekenen zullen dienen.

1. In het huwelijk bestaat de nauwste vereniging, die in de natuur onder de mensen kan plaats hebben. Zo zijn ook dezen, die onder de wet zijn verbonden als aan hun man; en zij weten geen andere weg van te werken, dan die enkel wettisch is, en die Adam vóór zijn afval betrad, maar die voor ons, nu gevallen zijnde, geheel onwettig en verbroken is. In deze afgevallen staat nu is de eerste man niet dood, en daarin weet men van geen andere weg dan in al zijn belangen tot de wet toevlucht te nemen, Rom. 7 : 1, 2, 3.

Daarentegen zijn degenen, die onder de genade zijn, nauw met Christus verenigd, en nemen in al hun belangen door het geloof toevlucht tot Hem als hun Man, levende en werkende in een weg des geloofs, Gal. 2 : 20. Lukas 17 : 5.

2. In het huwelijk wordt de grootste teerheid van de liefde, die in de natuur plaats kan hebben gevonden. Zo zijn degenen, die aan de wet getrouwd zijn zeer vast gehecht aan een wettische weg. Hier vandaan zijn door al de eeuwen heen zo menige dwalingen in de leerstukken voor de dag gekomen en staande gehouden, om het belang van de hovaardige natuur te onderschragen. En die weg van op een wettische wijze uit en door zichzelf te werken, is onder verscheiden vermommingen zó aangenaam en eigen aan de zielen, dat zelfs de krachtigste overtuigingen eer men vernederd is, die wettischheid nog meer versterken dan verbreken. Dat komt omdat de ziel onder haar hevigste zwaarigheden vlugger door een meerdere inspanning naar binnen keert, dan uit zichzelf te gaan; hetgeen haar geheel onbekend blijft totdat haar ogen op een zaligmakende wijze geopend worden. Exod. 20 : 19. Matth. 18 : 26.

Integendeel vinden degenen, die aan Christus getrouwd zijn, zich zéér bezwaard, als de neiging van hun bedorven hart hen aanzet om die weg van zelfwerkzaamheid in te slaan; en zij trachten bij alle gelegenheden in des Heeren sterkte door de weg van geloof uit zichzelf te gaan. Ja, het is tot hun vermaak, een bedelend leven te leiden, en aan Christus' voetbank te liggen wachten op Zijn kruimeltjes; en maar bankroetiers te mogen zijn, die niets hebben dan diepe schuld en verplichting aan Zijn vrijmacht en vrije genade voor al het goed dat zij ontvangen. Zonder de genade van de Heere Jezus in ongebondenheid te veranderen; Jer. 10 : 23; Ps. 37:23; 2 Kor. 3 : 5; Judas vers 4.

3. In het huwelijk versterkt en vertroost de één de ander; ofschoon de gehele wereld hen verliet, zouden de gehuwden echter elkaar blijven aanhangen. Zo blijven dezen, die aan de wet nog getrouwd zijn, wanneer er zwaarigheid komt, als door uitwendige oordelen, scherpe overtuigingen, ontwaking van de consciëntie, of iets anders, verlichting en hulp zoeken bij de wet, door een voorgewend goed in hun hart of leven reeds gedaan, of nu voorgenomen te doen, en ook door vermindering van kwaad en andere voornemens. En als dit alles niet kan helpen, dan zullen zij het gebrek met Christus en met een geloof van hun eigen vorm volmaken, waarover in het vervolg gesproken wordt. Matth. 3 :9; Joh. 8 :33; Rom. 9 :31, 32, 33.

Die aan Christus verbonden zijn doen het tegenovergestelde. Die nemen onder al hun verzoeken, verdrukkingen, beschuldigingen van hun consciënties en overtuigingen door woord en Geest nederig hun schuld op zich, en vlieden tot God in Christus, om vergeving en genezing, en hebbende zichzelf veroordeeld, durven zij hun zonden in het minst niet verminderen, om zichzelf te rechtvaardigen. Ps. 120 : 1 en 130 geheel, 143 : 1, 2, 3. Zij hebben niets tot lafenis binnen in zich ofschoon zij vernieuwd zijn in de Geest van hun gemoed. Maar al hun springaders zijn in Hem, die *de Heere hun gerechtigheid* is; Ps. 87 : 7, Jer. 23 : 6. Zij kunnen niet neerzitten om te rusten, voordat zij kracht tot genezing van de Heere Jezus in al hun zwaarigheden gewaar worden.

4. Zoals het huwelijk is zijn ook de vruchten. Die aan de Wet getrouwd zijn keren tot naar binnen en al wat zij voortbrengen is daaruit gehaald, Exod. 20 : 19. Daarentegen nemen de anderen hun toevlucht tot God in Christus door het geloof; 2 Kor. 3 : 5; Joh. 15 : 5.
5. Dezulken, die eerst onder de wet geweest zijn en naderhand tot Christus komen, vinden er benauwde zwaarigheden in, om aan de Wet te sterven. Zij vinden zich zo gemakkelijk niet van dat huwelijk losgemaakt, en de moeilijkheid in dezen is veel groter dan in het eerst in het verlaten van hun vorige lusten. Bijzonder is dit te zien in Rom. 7.

Hieruit mogen wij besluiten dat zulken totnogtoe onder de wet gebleven zijn:

1. Die nimmer de noodzaak van een bovennatuurlijk vermogen, om hen van onder de wet krachtig te trekken, ondervonden hebben. Want die reeds in opzicht van hun staat daaruit getrokken en aan Christus verbonden zijn, vinden naderhand in opzicht van al hun daden nog dezelfde noodzaak.
2. Die vreemdelingen zijn omtrent het waar en zaligmakend geloof, en al wat zij met kracht uitwerken dat naar geloof lijkt, is maar een overspelig werk, ontvangen uit de wet.
3. Die nooit waarlijk door de Heere geoefend zijn geweest, onder een gevoel van hun uiterste tegenzin tegen deze enigen Weg van zaligheid door het geloof in Christus; Joh. 5 : 40; Rom. 10 : 3. En diegenen dien nog nooit de noodzaak van een alvermogende genade ondervonden hebben, om hen af te trekken van die weg, die het Evangelie ten enenmale omkeert, en te brengen op de andere, die boven de natuur is en gekant tegen de sterkste neigingen daarvan. Die, zeg ik, zijn zeker nog onder de wet; Rom. 9 : 30, 31; Ps. 110 : 3, Jes. 55 : 2.
4. Die zijn het welker harten nog nooit doorploegd zijn geweest door de overtuiging, verwonding en vernedering van de Geest, om tot God in Christus door een zaligmakend geloof toevlucht te nemen. Niet dat dit een prijs tot verzoening zou zijn aan de gerechtigheid, maar het is des Heeren wijze van werking, de aarde door ploegen te openen en niet te zaaien onder de doornen. De Heere bereidt hen voor, die Hij Zich wil ondertrouwen; 1 Kor. 3 : 9, voordat Hij het zaad van Zijn eeuwigdurend woord in hen strooit, Jer. 41 : 3; Lukas 3 : 3, 4, 5; Hos. 13 : 9.
5. Die hun uiterste onmacht om te geloven, daar zoveel toe vereist wordt, als om de gehele wet te vervullen, nog niet waarlijk (hoewel daartoe al gewillig gemaakt zijnde) ondervonden hebben. De macht Gods, ja de uitnemende grootheid Zijner kracht, zelfs die, waarmede Hij Christus uit de doden opgewekt heeft, wordt bewezen aan degenen die geloven. Die kracht is daartoe ook nodig, want welke verwachting kan men hebben van hen, die dood zijn door hun overtredingen en zonden? En als zij ergens iets in vermogen, dan is het in hun vijandschap tegen God, en in hun onwil tegen het juk van Christus; Ps. 2 : 3; Rom. 8 : 7; Ef. 1 : 19, 20 en 2 : 1, 8.
6. Welker geloof niet is in de vrucht van een bijzonder werk van de Geest, maar gesmeed door hen zelf. Dat is maar een wild en ontaard geloof, en zoals het in 's Vaders huis niet geboren is, zal het ook Zijn zegen niet beërven. Het is de heerlijkheid van de Heiligen Geest, het geloof te bewerken, waarom Hij dat aan Zichzelf toeschrijft en het onder Zijn titels telt, Ps. 116 : 10; 2 Kor. 4 : 13.
7. Wiens geloof geoefend wordt op een onbekende Christus, diens gemoed is nooit door een zaligmakende verlichting bestraald in Zijn kennis. Zeker, zonder dat kennen wij Hem niet. Onze letterkennis, die maar door overlevering is verkregen, is enkel duisternis; Joh. 14 : 22; 2 Kor. 4 : 6.
8. Dat geloof is niet oprecht, hetwelk niet vergezeld gaat met een vrijwillige afscheiding van andere heren en begeerlijkheden, Jes. 24 : 13. En van alle schepselen en plichten, Matth. 13 : 44; Fil. 3 : 7, 8; en dat met blijdschap. Want anders is het geen ware afscheiding, omdat het hart daar nog aan vastkleeft.
9. Die voornamelijk door vrees tot hun plicht gedreven worden, waartoe, die onder de genade zijn, meer door de liefde van Christus en de lieflijkheid van Zijn juk, als door de gehele hel aangezet worden; Rom. 8 : 15; 2 Tim. 1 : 7; 2 Kor. 5 : 14.
10. De droefheden van de één vloeien voornamelijk uit een gewond geweten en vrees voor toorn. Daarentegen het zien op de Heere Jezus en de schaamte er over, Hem

vertoorned te hebben, doet de anderen boven alles in een diepe en kinderlijke droefheid smelten; Zach. 12 :10; Deut. 32 :6. En na gestruikeld te hebben kunnen zij hun lieflijke gevoelens niet weerkrijgen, dan door een vernieuwd gezicht op Christus door het geloof. De vijgenbladeren van de wet houden vele heersende lusten verborgen; maar niet één daarvan heerst over degenen, die onder de genade zijn; Ps. 119 :128; Rom. 6 :14; Ps. 66 :18.

Nu zullen wij de overblijfselen van de wet in degenen, die onder de genade zijn, ontdekken.

Dit is een stof waar maar zelden (voor zoveel wij weten) over gehandeld wordt, voor zover als de weinigen, die over deze hoofdstukken geschreven hebben, voornamelijk op de heersende kracht daarvan gestaan hebben. Het is niet nodig opnieuw te zeggen, dat het wel ver van ons oogmerk is, de verbindende macht van de wet, in de hoogste top van volmaakte gehoorzaamheid, in het minste los te maken; laten wij onszelf niet bedriegen. *God laat zich niet bespotten, want wat de mens zaait, dat zal hij ook maaien.* De oogst na de tijd zal zeker beantwoorden aan het zaad dat in de akker geworpen is. Wij spreken hier alleen maar van, voor zover zij tegenover de genade staat, Rom. 6 : 14, en in zover de bedorven natuur naar binnen drijft, in tegenstelling van het gedurig uitgaan uit zichzelf door het geloof, en op welke andere wijze zij mag misbruikt worden, als zij niet gesteld wordt om geheel dienstbaar te zijn aan het verbond der genade. In deze opzichten zullen wij de volgende overblijfselen van de wettische grond in de gelovigen overwegen.

1. Het is geen klein overblijfsel van de wet, in het naderen tot de troon der genade, ons vertrouwen te vestigen op een geestelijke gestalte, of een goede beweging van onze ziel, Ps. 30 : 7, 8. Deze zijn inderdaad wel prijselijk, in hun eigen plaats, en zijn zo volstrekt gewild van de Heere, dat het verachten daarvan een verfoeilijke zonde is, Ps. 2 : 11. Hebr. 12:28. Maar er is een groot verschil tussen hetgeen noodzakelijk vereist wordt in den dienst van God, en tussen hetgeen, daar men zijn vertrouwen en vrijmoedigheid in het naderen tot den troon der genade op laat rusten. Ofschoon een geoefend christen tot de derden hemel opgetrokken was, in opzicht van zijn heilige gestalte, ... als hij voor de Heere nadert, mag hij daar niet op steunen. Integendeel de indruk van de nietigheid van al zijn gerechtigheid moet dan aller levendigst zijn, gelijk dat ook op die tijden ondervonden wordt. Jes. 64 : 6. Fil. 3 : 8, 9. 2 Kor. 12:9; 10, 11. De ziel moet alleen rusten op het enige fundament Jezus Christus, ziende door geloof op Zijn gehoorzaamheid, lijden en voorspraken bij de Vader. 1 Kor. 3 : 11. Rom. 8 : 34. Hebr. 7 : 25. Hoe leeg en onwaardig iemand is, ja zelfs geheel nutteloos als een gebroken riet, en zonder licht of aangenaamheid, als een glimmende vlaswiek niets bezittende in zijn ogen, of in werkelijkheid, dan hetgeen schade en drek te rekenen is, echter mag hij gemoedigd uitzien naar de goederen, die de armen zonder geld aangeboden worden; Jes. 42 : 3, en 55 : 2, 3. Er is een vrije toegang om met de tollenaar te bidden: *o God wees mij arm zondaar genadig!* En ook, hoe groot ons gebouw is, nochtans moet al onze vrijmoedigheid op de Heere Jezus gefundeerd zijn, anders dwalen wij af van de gebaande en zekere weg des geloofs, door overspelig te zijn, en te keren tot de wet, onze eerste man.
2. Het is een wettische weg, (in tegenstelling van de evangelische) wanneer iemand, onder zware verzoeken ligt, naar binnen keert om door eigen overleg en redenering het bedrog te ontdekken en de sterkte van de vijand te verbreken, waarvan een ziel, die in de weg des geloofs is, geen verwachting voedt, óf van

zichzelf, óf van al wat geschapen is, maar tot God in Christus, onder het gevoel van haar leegheid en onmacht, en onder de invloed van de Geest haar toevlucht neemt, Joh. 15 : 5. 2 Kor. 3 : 5. Anders wordt de verzoeking op deze ongeschikte weg, geheel strijdende tegen het grote oogmerk van het Evangelie, niet verbroken maar juist versterkt. En er zal geen gewenste uitkomst bereikt worden, totdat men van dit bijpad afraakt tot de oefening van het zaligmakend geloof, om zó door de Geest de werkingen des lichaams te doden; Rom. 8: 13.

3. Het is ook een groot overblijfsel van ongelooft en een misbruik van de wet, als men door twijfelingen ginds en weder gedreven wordt, en naar dat die ons vóór of tegen zijn nu te hopen en dan weer te vrezen; het dan weer geheel op te geven alsof wij zeker de één of andere tijd in de handen van Saul vallen zouden. Hier tegen beurt het geloof naar zijn mate de ziel boven al deze verslagen gedachten en slingeringen, voor zover dit dierbaar geloof geen andere grond om op te bouwen erkent dan des Heeren woord, op hetwelk de ziel zich alleen vaststelt, hetzij er gelegenheid toe is of niet. Gen. 17 : 17. Num. 11 : 21, 22. Lukas 24 : 21. Hoe beminnelijk zou het zijn, alleen maar te geloven en geen andere grond te erkennen, dan zou men veel in het heiligdom verkeren en de verborgenheden des Heeren verstaan.
4. Harde gedachten van de Heere te hebben, nadat men zaligmakend licht verkregen heeft, alsof Hij een boze Heere was. Dit is ook een uitspruitsel uit die bittere wortel van wettischheid. Alsof Hij die Zichzelf genoemd heeft: *Heere, Heere, genadig en barmhartig* Exod. 30: 6, 7 nochtans met de zondaar in het gericht wilde treden, na de veelvuldige beloften en verzegeling van vergeving. Dit brengt veel strijd des harten in de toenadering tot de troon der genade te weeg alsof de Heere in zijn rechtvaardigheid de zonden weer wilde gedenken, waarvan Hij gezegd heeft dat, ofschoon ze rood waren als karmozijn, Hij ze wit zou maken als sneeuw door de toepassing des geloofs van Hem, Jes. 1 : 18. De schrift vol is van krachtige uitdrukkingen van Zijn genade in Christus, zoals deze teksten overvloedig te kennen geven (om de andere voorbij te gaan): *De zonden uit te delgen als een wolk. Ze achter zijn rug te werpen. Haar te dompelen in de diepte van de zee;* nochtans wordt de verzoeking sterker, bijzonder tijdens zware verdrukkingen, als men zulke harde gedachten van de Heere koestert. Deze grond van ongelooft brengt ook veel jaloersheid en moedbeneming voort, alsof niets goed slagen zou, waarin onze eigen werkzaamheid niet mede is ingevloeid. Wij moeten inderdaad diep voor de Heere vernederd zijn over onze veelvuldige gebreken in ons dagelijks leven, - hetgeen goed is, - maar bij gemis daaraan ons hoofd niet laten hangen, noch onze handen slap laten worden; maar moed scheppen door het geloof, bevelende onze weg aan de Heere, rustende in Hem en vertrouwende, dat Hij zijn heerlijkheid en ons heil zal uitwerken. Ps. 37 : 3, 5. Spr. 3 : 5, 6.
5. Van hetzelfde soort is het, misnoegd, kleinmoedig en morrende tegen de Heere te zijn, hetgeen de droefheid die naar God is, geheel bederft. En dit geschiedt bijzonder als wij door de haastige beweging van onze ongeregelde genegenheden, ons eigen wil nastreven. Groot is de verwarring des gemoeds, en de voordelen van de verzoeking over ons in dit geval, totdat de ziel vernederd en tot stilte gekomen zijnde, tot oefening van boetvaardigheid en een droefheid naar God is gebracht. 2 Kor. 7 : 10, 11. En dan wordt zij opgebeurd tot een aangename oefening des geloofs en wentelt al haar zorgen op de Heere, Fil. 4 : 6. 1 Petrus 5 :7. Ps. 55 : 23, 24.
6. Uit deze overblijfselen van wettischheid, worden degenen die de Heere vrezen, als zij onder Zijn kastijdende hand liggen, overvallen met vertwijfelingen, vrees en

ontmoedigen, alsof Hij hen als een vergramd Rechter in Zijn toorn kastijdt, Ps. 6 :1, 2, terwijl Hij als een genadig Vader, hen in de smeltkroes werpt om hen te zuiveren. Hebr. 12 :6, 7. 1 Petrus 1 :6, 7. Maar bijzonder gebeurd dit, als de rechtvaardige Heere in een weg van oordeel verschijnt, tegen een goddeloos geslacht, terwijl Hij echter de treurigen Sions toeroept: *Vreest gijlieden niet*, enz. Markus 16 : 6. Ezech. 9 : 4. Zeker, niets zal haar overkomen, als hetgeen nuttig is, ofschoon gedrukt onder vele troebelen, terwijl ongelooft en verzoeking tegen de ziel strijden. Maar tegen anderen, die zichzelf troosten, zegt de Heere: *Verblijdt u niet, want gij hoereert van uw God af*. Hos. 9 : 1.

7. Zoals bij andere kwalen, spruit ook uit dit grote kwaad van ongelooft en misbruik van de wet, die geestelijke vermoeidheid in de dienst van God, waardoor de warmte van de ziel gedooft wordt, en zij zelfs voor een tijd hevig door de wet gedreven wordt; dus meer door aandrang van haar verlichte consciëntie, dan uit die zoetheid, die zij op andere tijden gewaar wordt, Ps. 16 : 11. Hoe het ook zij met de ziel, een gedurige directe inspanning in geestelijke oefeningen is haar onmogelijk. En de Heere eist het ook zó niet, hetwelk haar zeker zou krenken. Maar het dragen van het liefelijk juk van Christus, hetzij in meer bijzondere godsdienstige oefeningen, hetzij in de dagelijkse wandel, zal haar een beter vermaak zijn, ofschoon niet met evenveel inspanning des gemoeds als op andere tijden; Matth. 11: 29, 30. En voor zover als het geleide van de Geest naar het woord oprecht, - zonder van het evangelische spoor af te dwalen, - gevolgd wordt, zal dit vermaak geven. Maar voor zover wij door onze verkeerdheden onszelf vermoeien op een wettische wijze door eigen werkzaamheden, zonder te beseffen en dat een evangelische gestalte en werkzaamheid geheel bovennatuurlijk, ja zelfs tegen de verdorven natuur is; behoeft men zich niet te verwonderen, dat zo'n weg van werkheiligheid moeilijk is, en dat de zoetheid van het pad der wijsheid voor die tijd gemist wordt, zolang men daarvan afdwaalt, aangezien de wet de beloften en bediening van de Geest niet heeft.
8. Zoveel kwellende vrees en drang waardoor de ziel in het werk des Heeren aangezet wordt, meer door werkzaamheid en prangen van een verlichte consciëntie, dan door het zoete geweld van de dringende liefde van Christus. Ik zeg, zoveel van het één nog gevonden, en het andere gemist wordt, dat zulks spruit uit dezelfde wettische grond. Rom. 8 :15. Gal. 4 :6, 7. Heb. 12:18, 23.
9. In het geloof tot God in Christus niet durven toevlucht te nemen vanwege de grootheid van de zonde, spruit óók uit deze wortel van de bitterheid, en is geheel strijdig tegen de krachtige invloeden en het doel van het Evangelie. Jes. 1 :18. Ps. 25 :11. 1 Kor. 6 :11. Want hoewel het Evangelie de zonde niet verkleint, maar ten hoogste verzaard, moet de grootheid van de zonde niet tot moedbeneming, maar tot meerder aanzetting verstreken, om tot de Heere Jezus door geloof toevlucht te nemen. Het is ook een wettische grond als die evangelielingen, welke onder voorwendsel van niet wettisch te zijn, de onvernederde zondaar niet onrustig, maar zorgeloos maken. De volheid van Christus' lijden bewijst de genoegzaamheid en willigheid van Hem om te zoeken en zalig te maken dat verloren is. Nu, dit wordt overvloedig in het Evangelie bekend gemaakt.

OPWEKKING

Wij zullen alles beëindigen met een tweevoudige opwekking.

I. *De eerste tot degenen, die nog zijn onder de wet als in tegenstelling met de genade.*

Tracht van de wet verlost te worden, in deze zin, dat u aan Christus gelijkvormig wordt door kracht daartoe uit Hem te trekken. Een wettisch beginsel is maar hinderlijk

aan de evangelische gehoorzaamheid. Niet één daad van gehoorzaamheid kan volbracht worden, dan door geloof en onder de invloed van Christus' Geest. Gebruikt de volgende beweegredenen niet, om u dieper in uzelf te drijven, maar om door de genade uzelf te verlaten en u te begeven tot Christus, Die kracht geeft.

1. De wet eist een volkomen volmaaktheid van de gehele mens in al zijn krachten en vermogens in het volbrengen van al haar bevelen, en dat in de hoogste trap, en tot het einde toe. En niet de minste gunst of oogluiking kan langs deze weg van de wet verwacht worden Matth. 22 :37. Deut. 27 :26. Gal. 3 :10.
2. Daarom kan de wet het doen van zijn uiterste best, of iets dat niet ten volle volmaakt is niet aannemen.
3. De mens is ten uiterste onbekwaam tot de daad van enige gehoorzaamheid. Ja zo min de doden bekwaam zijn om enige bezigheid van de levendigen te verrichten, zo min kan de mens goed doen zijnde een vijand door het verstand in boze werken. Rom. 8 :7. Ef. 4 :19, en 5 : 8.
4. Geen sterkte om iets te volbrengen kan tot de ziel door dit kanaal toevloeien 2 Kor. 3 :7, want zover zij tegen het Evangelie wordt gesteld, is zij een dode letter, en de bediening des doods en van verdoemenis.
5. Daarom spreekt zij tot ons niet anders als toorn, ons veroordelende wegens onze overtredingen, Rom. 5:15, en echter blijft zij staan op haar volle eis.
6. Al het wettisch werk, ofschoon met veel pijniging teweeggebracht is van geen waarde, als zijnde maar blinkende zonden. Want al wat niet uit het geloof is, is zonde, evenals het vuile werk van de verloren zoon, toen hij de zwijnen hoedde en echter van honger verging; Lukas 15 :15; Rom. 14 :15; Hebr. 11 :5. De schoon-schijnende wettische werken zijn evenals een huis, dat op zand gebouwd is, hetgeen de kracht van de stormenvloeden niet weerstaan kan. Matth. 7 :26. Ja de minste wind van verdrukkingen zal de grootste gebouwen van dit soort aanstonds omverwerpen. Wij konden hier nog vele andere beweegredenen aanvoeren; maar verscheidene praktikale schrijvers hebben daar overvloedig over gehandeld.

Als middelen, met een oog op de almachtige hand Gods, om die te zegenen, geef ik u kort de volgende besturingen:

- (1) Bestudeer de wet, of liever: zoek een ontdekking te krijgen van de Heere wegens haar geestelijkheid en wijde uitgestrektheid; Rom. 7 :7, Gal. 4:21. Een zeker middel om van alle verwachting uit de wet afgetrokken te worden, is een gegronde kennis daarvan te hebben.
- (2) Breng uzelf in des Heeren sterkte en onder de invloed van Zijn genade, bij de proefsteen, en tracht uw hart en wegen in die spiegel te bezien; Joh. 1 :25. Zeker, dan indien uw ogen wel geopend zijn, moet de walgelijkheid van onze gerechtigheid vanzelf openbaar worden.
- (3) Tracht, onder de invloed van boven, een goed gebruik te maken van uw verwarring, vrees en menigvuldige struikelingen, om uw ziel van de wet af te wenden. Pogingen om die te hulp te komen op een wettische wijze, zullen de benauwdheden meer doen toenemen en de zonde zal door het gebod boven mate zondig worden. Alle wettische ondernemingen versterken maar het eigen ik, in plaats dat uit te roeien. De Evangeliestem roept zeker om ons uit onszelf te drijven naar Christus. Hetgeen de wet onmogelijk is, dewijl zij door het vlees krachteloos is, kan door Christus geschieden, en zo het recht der wet in ons vervuld worden; Rom. 8 : 3, 4.
- (4) Het voornaamste en grootste middel, hetgeen ik ten dien einde wil aanbevelen is te trachten naar zuivere en toenemende ontdekkingen van Christus; 2 Kor. 4 : 6.

Want naarmate het gemoed verlicht is in Zijn kennis, wordt deze kwade wortel, met hetgeen daaruit voortvloeit, meer of min verzwakt. En men zal ondervinden dat, zoals het eerste opgaan van het zaligmakende licht in de ziel, door de openbaring van Jezus Christus, van onder de wet (als tegengesteld tegen de genade) verlost, dat ook zo iedere trap van aanwas in deze tot een meerdere mate van de vrijheid van de kinderen Gods aangroeit.

II. De tweede opwekking is tot degenen, die onder de genade zijn.

Tracht bevrijd te worden van de overblijfselen van de wettische werking. En om op deze vermaning meer aan te dringen, beveel ik u, de volgende nadelen, die daardoor gevoed worden, ernstig te overwegen.

1. Dit is de oorzaak van menige misgreep en veel zonden. Want de wet heeft de belofte van de Geest niet, en alles waarop wij in onszelf leunen, moet ons vanzelf begeven, Ps. 30 :7; 2 Kor. 3 :7. Zoals de strijdschoenen, om de voeten te beschermen, nodig waren, Ef. 6 : 5, zo is het nodig om standvastig op de wegen Gods te wandelen, dat de voeten geschoeid zijn met de bereidheid van het Evangelie des vredes. Als de ziel op een evangelische wijze gevormd is, gaan al haar bewegingen op die voet.
2. Hieruit spruiten de onttrekkingen van de Geest, zelfs op de verkwikkelijkste tijden, zodra de ziel in zichzelf keert en van de weg des geloofs afwijkt, door te werken uit zichzelf en te steunen op een vleselijke arm, Jer. 17 : 5, 6. Spr. 3:5, 6.
3. Hier vandaan komt ook zoveel ongestadigheid in onze gehoorzaamheid; en zo veel gebrek aan troost. Rom. 7 : 9, 10.
4. Dus worden de verzoeken niet verbroken, maar versterkt; zulke wapenen zijn niet alleen gebrekkig, maar ook misleidend, om onszelf te verwonden. Het goede gebruik van de gehele wapenrusting Gods is door een gebed des geloofs uit onszelf uit te gaan. Ef. 6 : 18.

De middelen behoef ik u, die de weg weet en geleerd hebt het leven, dat gij in het vlees leeft, te leven door het geloof des Zoons van God, niet veel aan te wijzen. Alleen nog dit weinige.

- (1) Zoek klaarder ontdekkingen van Christus.
- (2) Zoek een meerder sterkte in het geloof. Lukas 17 : 5. Want te leven door het geloof, en zo sterkte van de Heere Jezus te verkrijgen, is de rechte Evangelische weg. Doch laat ons wel toezien om dit geloof niet uit ons eigen voort te brengen. Laat het omgekeerd geoefend worden in een zeldzame afhanging van de Geest des geloofs. 2 Kor. 4 : 13.
- (3) Wanneer u gebracht wordt tot enige oefening van het zaligmakend geloof, en dat de vijanden terug moeten wijken; o! ga dan voort in des Heeren kracht! Wordt niet moede en zit niet traag neer. Verlies uw voordeel niet over een vluchtende vijand, want hij zal niet nalaten zich om te keren, en terug te komen, maar wederstaat hem; laat uw moed u niet ontzinken, wegens toenemende zwarigheden, maar wees standvastig in het geloof. 1 Petrus 5: 8, 9.

Tot zover over onze voorgenomen stof. Niet om de wet te ontbinden maar om die vast te stellen, lerende die te ontvangen uit de mond van Christus, en te gehoorzamen in Zijn kracht. Want zo te doen is eigen aan het geestelijk leven, en evenals het lichaam zonder geest dood is, zo is ook het geloof, hetwelk niet voortvloeit door de Geest van Christus en tot nauwgezette gehoorzaamheid aan Hem, zeker een dood geloof.